

Konjunktúrajelentés

Magyarország 2014

A DUIHK 20. Konjunktúra-felmérésének eredményei

Konjunktúrajelentés 2014

Gazdasági helyzet és várakozások
Befektetői környezet

A Német-Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara
20. konjunktúra-felmérésének eredményei

Budapest
2014. április

Köszönetet mondunk közreműködésükért a válaszadó vállalatoknak valamint más uniós tagországok magyarországi kereskedelmi kamaráinak.

Impresszum

© DUIHK - Német-Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara
Budapest, 2014

Szerző, projektvezetés: Dirk Wölfer
Közreműködtek: Sencz Zsófia, Kelemen Tamás

Kézirat lezárva: 2014. április 14.
Nyomtatva: 2014. 04. 14. 11:59

A tartalom a Német-Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara (DUIHK) forrásként történő megjelölése mellett szabadon felhasználható. Tiszteletpéldányt a lenti címre kérünk. Az információkat nagy gondossággal állítottuk össze. Azonban semmiféle felelősséget nem vállalunk az adatok helyességéért és teljességéért. A közölt információk felhasználásából eredő esetleges károkért semmilyen felelősséget nem vállalunk.

Német-Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara
H-1024 Budapest, Lövház utca 30.
Telefon: +36 1 345 7600
Fax: +36 1 315 0744
E-mail: info@ahkungarn.hu

www.duihk.hu

Tartalom

Előszó: Lépésről lépésre.....	5
Vezetői összefoglaló	7
I. Gazdasági helyzet és várakozások	9
1. A nemzetgazdaság alakulása	9
2. Üzleti helyzet és várakozások vállalati szinten	11
3. Beruházási és foglalkoztatási tervek	13
II. Üzleti környezet	16
1. Munkaerőpiaci feltételek	17
2. Gazdaságpolitikai környezet	21
3. Operatív működési környezet.....	26
4. Euró és Európa	27
III. Befektetési alternatívák.....	29
1. Ismét Magyarországra?	29
2. Magyarország a régiós versenyben	30
IV. Gazdaság és politika	31
V. DUIHK Befektetői Hangulat-Index	32
A. Melléklet: A felmérés részletes eredményei	33
B. Melléklet: Külföldi működőtőke-befektetések.....	39
1. Külföldi működőtőke-befektetések Magyarországon.....	39
2. Német működőtőke-befektetések külföldön	40
3. Német működőtőke-befektetések Magyarországon	41
C. Melléklet: Módszertani megjegyzések	41

Előszó:

Lépésről lépésre

A Német-Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara még 1994-ben készítette el az első átfogó tanulmányt a Magyarországon működő német vállalatok első tapasztalatairól. Azóta rendszeresen figyeljük az ország gazdasági fejlődését és a befektetők hangulatát.

Az immáron huszadik konjunktúra-felmérésünk is a magyarországi gazdasági feltételrendszer tárgyyszerű elemzését és objektív bemutatását szolgálja. A tagvállalatok köréből – nem csupán felméréseink keretében – érkező visszajelzések alapján azonosítani tudjuk a gazdasági feltételrendszer azon elemeit, tényezőit, amelyek vonzóvá teszik Magyarországot a bel- és külföldi befektetők körében. Ezek a tapasztalatok egyúttal segítenek a gyengeségek körülhatárolásában és ezáltal a fejlődési lehetőségek feltárásában.

A német vállalatok magyarországi működőtőke-befektetései mára mintegy 20 milliárd eurónyi volument értek el, ami a teljes külföldi tőkeállomány több mint negyede. A német állomány több mint fele – mintegy 11 milliárd eurós fejlesztés – a vállalatok visszaforgatott jövedelmeiből valósult meg, ami lényegesen több mint az összes többi külföldi vállalat újrabefektetett jövedelme összesen. Beruházásaikkal a német vállalatok ma közvetlenül és közvetve mintegy 300.000 magyarnak biztosítanak munkahelyet.

Ezek a számok is bizonyítják, hogy magyarországi egységeik számtalan német vállalat számára stratégiai jelentőséggel bírnak. Az adatok azonban azt is igazolják, hogy az itt működő német befektetők nagy gazdasági és egyben társadalmi felelősséget viselnek az országért – és hogy vállalják is ezt a felelősséget. Ebből a kölcsönös viszonyból alapvető, kölcsönös érdekelttség is származik abban, hogy Magyarországon kedvező, versenyképes gazdasági környezet alakítsunk ki.

Magyarország még az 1990-es évek közepén a német vállalatok legkedveltebb beruházási célországa volt Közép- és Kelet-Európában. Az új évezred elejétől az ország azonban sokat veszített eme éllovas szerepéből. Egyrészt azért, mert felzárkózott számos „versenytárs”, részben pedig azért is, mert Magyarországon kedvezőtlen folyamatok mentek végbe. Felméréseink azt mutatják, hogy a közelmúltban több területen újra pozitív tendenciák érvényesülnek. Ahhoz azonban, hogy Magyarország ismét felzárkózzon az élmezőnybe, további folyamatos erőfeszítésekre van szükség. Ez csak lépésről lépésre sikerülhet. A Német-Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara és tagvállalatai a jövőben is konstruktív és lelkes partnerek lesznek ebben.

Dale A. Martin
elnök

Vezetői összefoglaló

» A konjunktúra megítélése

A gazdasági helyzetet és a megkezdett évre vonatkozó kilátásokat a magyarországi német vállalatok 2014 elején érzékelhetően jobbnak értékelik, mint az előző felmérés alkalmával. Ez kedvezően befolyásolja a vállalatok foglalkoztatási és beruházási terveit is. A pozitív és negatív válaszok egyenlege több területen ismét elérte a „válság előtti” 2007-2008-as évek meglehetősen kedvező szintjét.

» Üzleti környezet

A magyarországi gazdasági feltételrendszer megítélése összességében valamelyest javult. A munkaerő-potenciált ismét kedvezően ítélik meg, változatlanul ez az ország legfontosabb „vagyon”. Összességében az operatív, működési környezet is megfelel a beruházók várakozásainak. A gazdaságpolitika egyes fontos kérdéseiben, például a kiszámíthatóság, az adórendszer vagy a közigazgatás területén a vállalatok kisebb mértékű javulást tapasztalnak. Ennek ellenére több területen a jelenlegi helyzet még így sem kielégítő. Egyes esetekben, mint például a korrupció és a közbeszerzések tekintetében, a kritikus válaszok száma még tovább emelkedett.

» Nemzetközi összehasonlítás

Regionális összehasonlításban, tehát más közép- és kelet-európai országokhoz viszonyítva Magyarország 2014-ben több területen is tudott javítani relatív pozícióin. Ez a megállapítás igaz mind a gazdasági fejlődésre, mind a beruházási környezetre vonatkozó összehasonlításra. A magyarországi eredmények a legtöbb esetben a felmérésben résztvevő 16 ország átlagértéke körül találhatók, egyes esetekben átlagon felüli a magyar adat.

Több mint 1.400 közép- és kelet-európai vállalatvezető összesített értéktétele szerint Magyarország idén egy pozícióval felkapaszkodva a kilencedik helyen végzett a 20 lehetséges beruházási célországot tartalmazó rangsorban. (A felmérésben résztvevő 16 ország mellett négy további keleteurópai ország szerepelt a listán.)

» Elkötelezettek Magyarország mellett

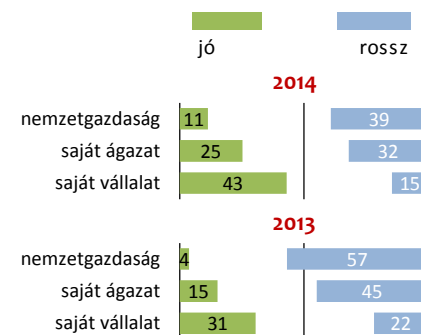
A német és más külföldi beruházók túlnyomó többsége továbbra is Magyarország mellett teszi le a voksot. Azon befektetők aránya, akik ma ismét Magyarországot választanak beruházási célországnak, 73-ról 75 százalékra emelkedett.

» Beruházói hangulat index

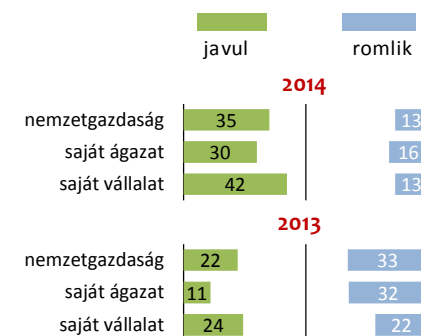
A felmérés eredményeiből levezetett „DUIHK Beruházási Hangulat Index” (BHI) idén jelentősen, 17 ponttal +12-es szintre emelkedett. Számításaink szerint az index alapján a 2014-es évre 2,2 százalékos gazdasági növekedés prognosztizálható.

Gazdasági helyzet és várakozások

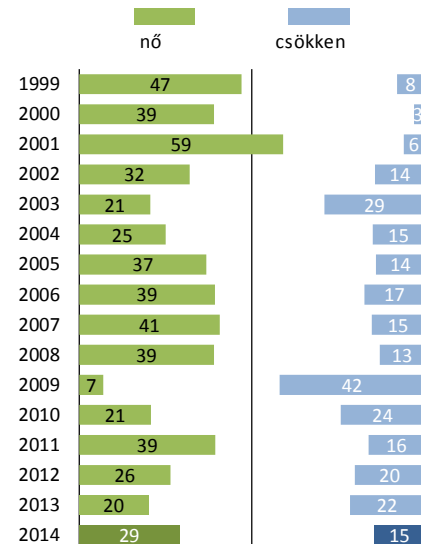
jelenlegi helyzet (→ 1.1. 1.3, 1.5)

Várakozások (→ 1.2. 1.4, 1.6)

Foglalkoztatási tervek (→ 1.9)

I. Gazdasági helyzet és várakozások

A legfontosabb eredmények röviden

- » A gazdasági helyzetet és az idei évre vonatkozó kilátásokat a magyarországi német vállalatok 2014 elején érzékelhetően jobbnak minősítették, mint az előző felmérésben.
- » A konjunkturális helyzet javulásának köszönhetően a vállalatok magasabb foglalkoztatási és beruházási tervekről számolnak be.
- » A pozitív és negatív válaszok mérlege több vonatkozásban ismét elérte a „válság előtti” 2007-2008-as évek kedvező szintjét.

Megjegyzés jelen fejezet ábráihoz:

A számadatok az adott válasz százalékos részarányát jelölik. A 100-ból hiányzó rész a semleges válaszok (pl. „kielégítő”, „változatlan”) részaránya.
Zárójelben: → a kérdés számozása az „A” mellékletben feltüntetett sorrend szerint.
Az összes eredményt valamint a módszertani megjegyzéseket ld. az „A” mellékletben.

Jelmagyarázat:

jó	rossz
jobb	rosszabb
növekszik	csökken

1. A nemzetgazdaság alakulása

Magyarország jelenlegi gazdasági helyzetét jóval kedvezőbben értékelik, mint egy évvel korábban. Ugyan a válaszadók csupán 11 százaléka véli azt, hogy a helyzet jó, míg 39 százaléuk szerint rossz, de a két érték 28 százalékpontos (negatív) egyenlege mégis a legjobb eredmény 2006 óta.

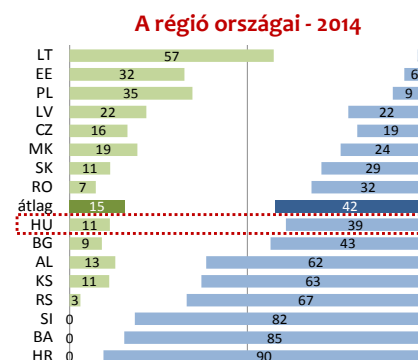
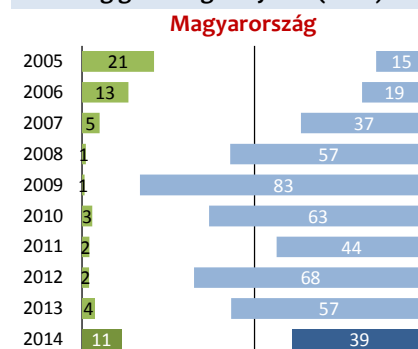
Az idei évre vonatkozó kilátások tekintetében a vállalatok 35 százaléka számít javulásra, és csupán 13 százaléuk romlásra. Csak 2011 elején voltak ennél optimistábbak a vállalatok, ezt megelőzően pedig utoljára 2003-ban volt ilyen jó a gazdasági hangulat.

A saját ágazat kilátásait ennél egy kicsit visszafogottabban látják a cégek, de még így is egyértelműen kedvező a pozitív és negatív válaszok egyenlege (30% – 16%).

Régiós kitekintés

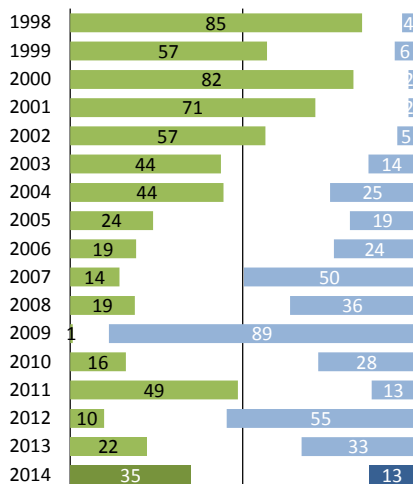
Az előző évhez mért jelentős javulás ellenére az ország jelenlegi gazdasági helyzetét Magyarországon más közép- és kelet-európai országokhoz viszonyítva csupán átlagosnak értékelik. Ezzel szemben a 2014-re vonatkozó kilátások tekintetében hazánk már a hatodik helyen szerepel a 16 résztvevő ország közül. A gazdasági helyzet megítélésében egyfajta észak-déli megosztottság sejlik fel a régióban: a legtöbb kérdésben a balti államok, Lengyelország és Csehország mutatják a legnagyobb bizakodást, miközben a Nyugat-Balkán országai inkább a borúlátás jellemző. A középmezőnyt rendszerint Magyarország, Szlovákia és Románia alkotják.

Az ország gazdasági helyzete (→ 1.1)

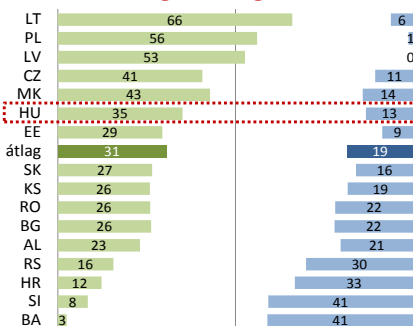

Nemzetgazdasági kilátások (→ 1.2)

Magyarország

A régió országai - 2014

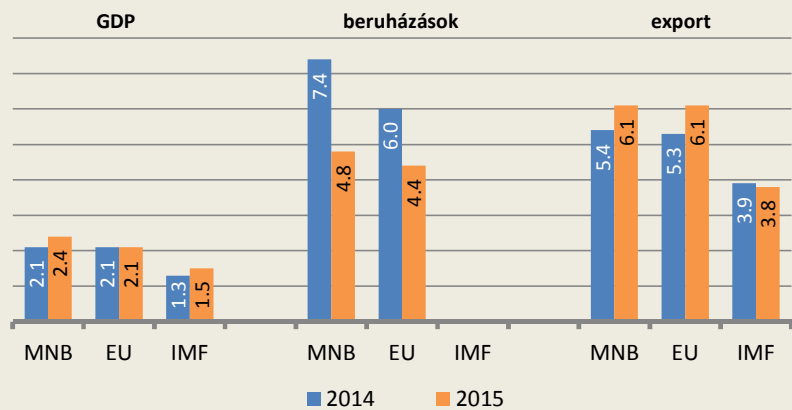

Emelkedő növekedési prognózisok

A felmérésben mutatkozó konjunkturális hangulat élénkülése megfelel a jelenlegi makrógazdasági tendenciáknak. Magyarország gazdasága a 2012. évi visszaesés után ismét – szerény mértékű – növekedést tudott felmutatni, 2014-re pedig a mérvadó intézmények a gazdasági teljesítmény mintegy két százalékos, vagy akár ennél egy kicsit magasabb növekedését valószínűsítik, 2015-re is hasonló ütemű GDP-bővülést várnak. A növekedést jelenleg főleg a külpiazi kereslet mozgatja, középtávon pedig az eddig igen gyenge belföldi kereslet is nagyobb mértékben járulhat hozzá a növekedéshez. Egyrészt a jegybank „Növekedési Hitelprogramja” képes további beruházásokat gerjeszteni, másrészt a lakossági fogyasztás is emelkedő trendet mutat.

Előrejelzések a magyar gazdaságra

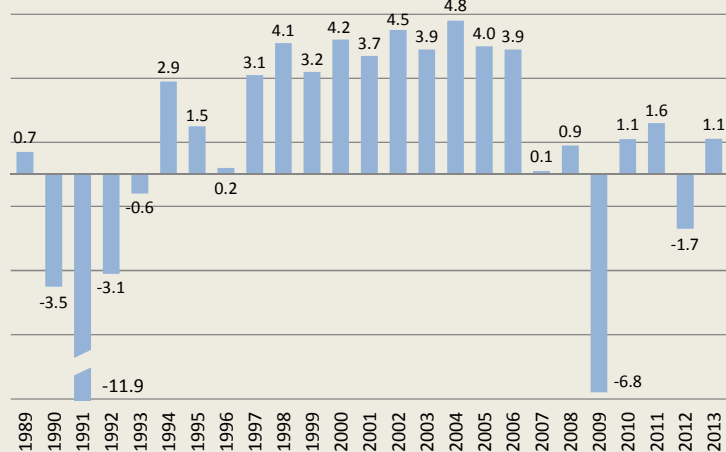
volumenváltozás az előző évhez, százalékban

forrás: **MNB:** Magyar Nemzeti Bank (Inflációs jelentés, 2013. december). **EU:** Európai Bizottság (Téli előrejelzés, 2014. február). **IMF:** Nemzetközi Valutaalap (World Economic Outlook, 2013. október).

A magyar gazdasági növekedés üteme

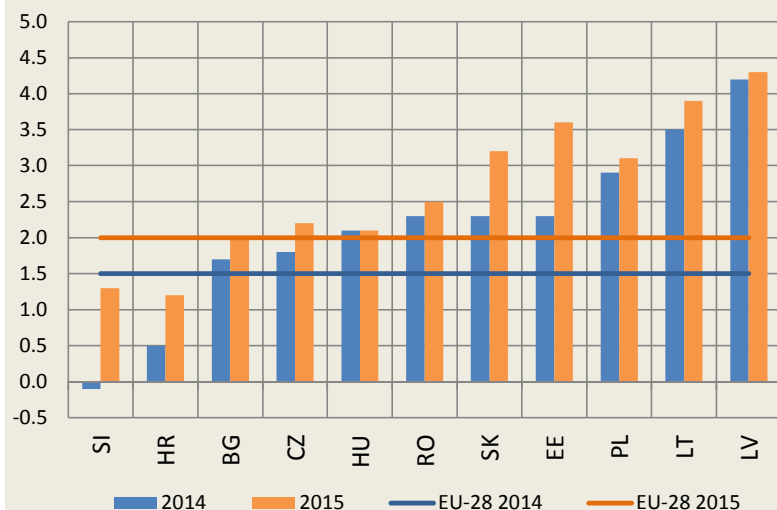
A bruttó hazai termék volumenváltozása az előző évhez, százalékban

Forrás: KSH

Előrejelzések néhány régióbeli országra

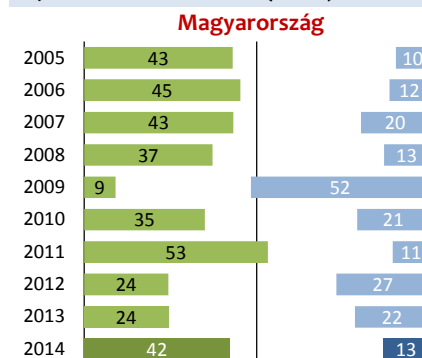
A bruttó hazai termék volumenváltozása az előző évhez, százalékban

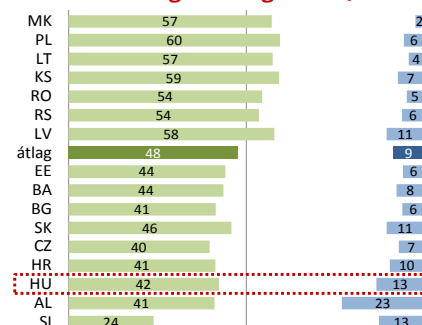
sorrend a két év átlaga alapján.

Forrás: Európai Bizottság (Téli előrejelzés, 2014. február).

Saját üzleti várakozások (→ 1.6)

A régió országai - 2014

2. Üzleti helyzet és várakozások vállalati szinten

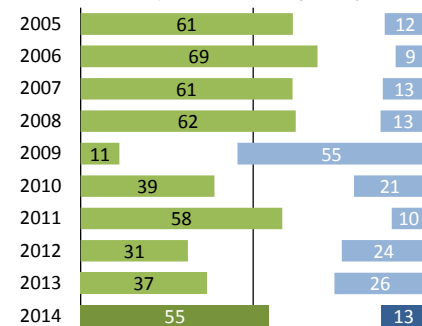
Saját üzleti helyzetüket a vállalatok hagyományosan kedvezőbbnek látják, mint a gazdaság egészét. Ez kimutatható az idei felmérésben is: eszerint a vállalatok 43 százaléka jó állapotban érzi magát, és csupán 15 százaléka rosszban. A 2014-re vonatkozó várakozások tekintetében szinte azonos arányt kapunk (javuló kilátások: 42 százalék, romló kilátások: 13 százalék). Mindkét vonatkozásban a pozitív és negatív válaszok egyenlege a legjobb eredmény 2006 óta.

Ráadásul az optimizmus hasonló mértékűnek bizonyul valamennyi ágazatban; még az építőiparban is a vállalatok 30 százaléka bízik a javuló üzleti helyzetben, további romlásra gyakorlatilag már senki sem számít. Ez a kiegyensúlyozottság arra is utal, hogy a gazdasági növekedés idén viszonylag széles alapokon nyugszik.

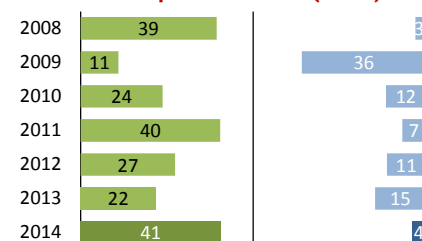
A derűlátás az árbevételre vonatkozó várakozásokra támaszkodik: a válaszadó vállalatok 55 százaléka számít emelkedő forgalomra, a kereskedelemben (itt elsősorban kül- és nagykereskedelmi cégekről van szó) a cégek két harmada számol nagyobb forgalommal. A feldolgozóiparban főleg a kivitel húzza a gazdaságot, itt a vállalatok 58 százaléka számít emelkedő export-árbevételekre.

Árbevétel alakulása 2014-ben

teljes árbevétel (→ 1.7)

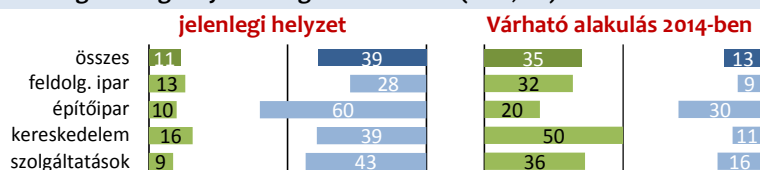

export-árbevétel (→ 1.8)

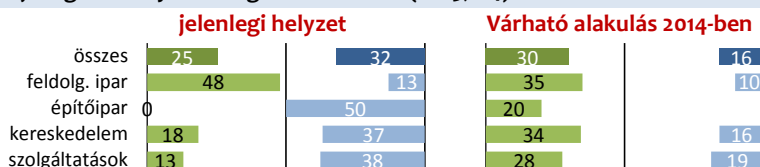

A gazdasági és üzleti helyzet értékelése a vállalat egyes ismérveinek függvényében

Nemzetgazdaság helyzete – ágazatok szerint (→1.1, 1.2)

Saját ágazat helyzete – ágazatok szerint (→1.3, 1.4)

Saját vállalat helyzete – ágazatok szerint (→1.5, 1.6)

Saját vállalat helyzete – exporthányad szerint (→1.5, 1.6)

Saját vállalat helyzete – dolgozói létszám szerint (→1.5, 1.6)

Régiós kitekintés

A régió legtöbb országában a vállalatok többsége úgy véli, hogy az általános gazdasági helyzet nem jó. (Csak négy országban fordított a helyzet.) A 2014-re vonatkozó várakozások esetén viszont már majdnem mindenhol a javulásra számítók vannak többségben – mind a makrógazdasági helyzet, mind a saját üzleti kilátások tekintetében, ráadásul az optimizmus mértéke nem mutat óriási különbségeket az egyes országok között. Magyarország rendszerint a középmezőnyben szerepel, az általános gazdasági kilátások valamint az export-árbevétel tekintetében pedig a régiós átlagnál jobb kép rajzolódik ki.

3. Beruházási és foglalkoztatási tervek

Erősödő beruházási hajlandóság

Azt, hogy egy vállalat új beruházásokba kezd-e, és ha igen, akkor milyen volumenben, mindenekelőtt a termékei és szolgáltatásai iránti kereslet határozza meg. Ezért nem meglepő, hogy az általános konjunktúra és kiemelten a saját üzletmenet élénkülése idén emelkedő beruházási hajlandóságban és foglalkoztatási tervekben is tükröződik. A válaszadó vállalatok 27 százaléka idén a tavalyinál nagyobb beruházásokat tervez, 22 százaléka pedig csökkentené a beruházási kiadásokat. Az egyenleg – két év óta először – ismét pozitív, még ha csak szerény mértékben is.

A feldolgozóiparban az átlagot jelentősen meghaladó beruházási hajlandóság mutatkozik: a termelőcégek 38 százaléka növelné beruházásainak volumenét, és csupán 23 százaléka tervez a tavalyinál kisebb kiadásokat. Az előző évben ez az arány még 36:29 volt. Ez elsősorban az ágazat erős export-orientáltságára vezethető vissza: a magas exporthányadú vállalatok közül sokkal többen tervezik a beruházásaik növelését, mint a túlnyomórészt a hazai piacra termelő vállalatoknál.

Az építőiparban és a kereskedelemben még többségben vannak azok a vállalatok, amelyek a tavalyinál kevesebb beruházást terveznek, de idén már kisebb a negatív egyenleg, mint az előző években: az építőiparban 16:50-ről már 20:30-ra, a kereskedelemben pedig a tavalyi 20:34-ről 13:21-re változott a beruházásokat növelni ill. csökkenteni tervezők aránya.

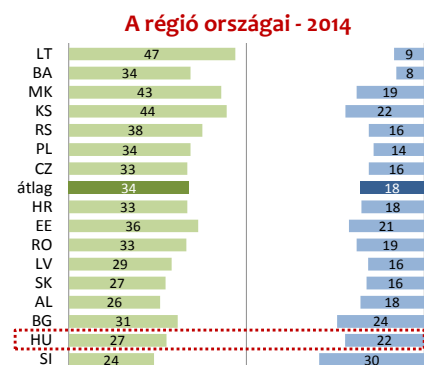
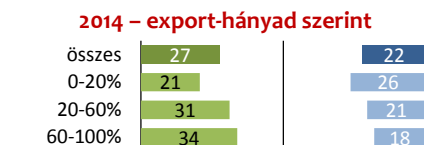
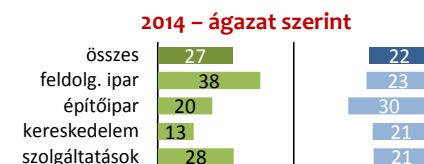
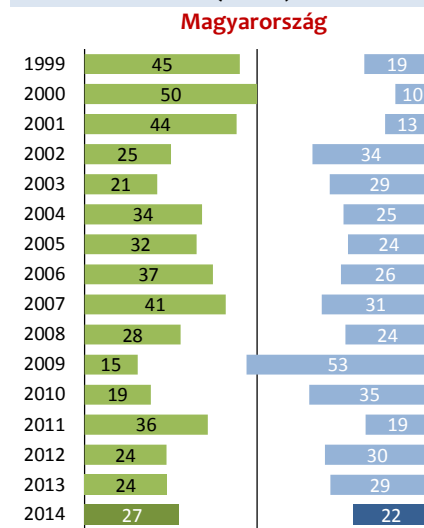
A vállalatok mérete ideai felmérésünk szerint nem bír szignifikáns hatással a beruházási szándékokra: a pozitív és a negatív válaszok aránya szinte azonos minden vállalati létszám-kategóriában.

Létszámbővítést terveznek

Nem minden fejlesztés hoz automatikusan létre új munkahelyeket, irányában azonban szoros összefüggés mutatkozik a két jelenség között. Az ideai felmérésben a válaszadók 29 százaléka jelezte, hogy bővíteni kívánja személyi állományát, és csupán 15 százaléka tervez leépítést. Ez azt jelenti, hogy létszámbővítés mértéke akár meg is haladhatja a beruházások bővülését.

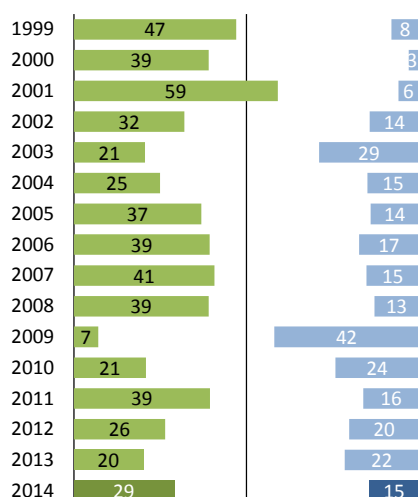
Kedvező jel, hogy a pozitív és negatív válaszok mérlege minden ágazatban pozitív vagy legalábbis kiegyensúlyozott. Ismét a feldolgozóipar emelkedik ki, ahol a vállalatok 43 százaléka tervez létszámbővítést.

Beruházási tervek (→ 1.10)

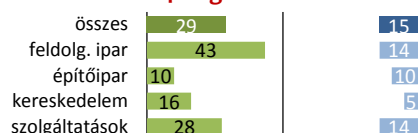

Foglalkoztatási tervek (→ 1.9)

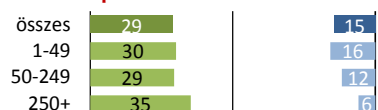
Magyarország

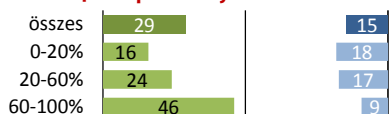
2014 – ágazat szerint

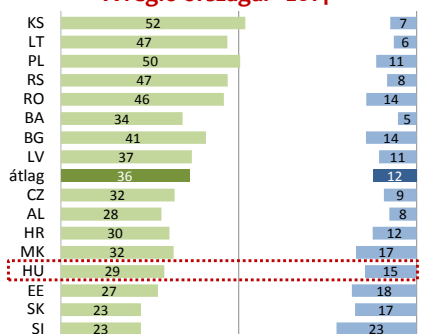
2014 – létszám szerint

2014 – exporthányad szerint

A régió országai - 2014

A beruházási tervekhez hasonlóan a foglalkoztatásban is az exportra termelő vállalatoknál erősebb a bővülési szándék mind azoknál, amelyek elsősorban a belső piacot szolgálják ki.

Régiós kitekintés

A tavalyi – hazai – eredményekhez képest ugyan javult a beruházási hajlandóság Magyarországon, de az idei felmérés mutatója még mindig gyengébb, mint a térség legtöbb országában. A gyenge beruházási aktivitást a makrogazdasági adatok is alátámasztják. A beruházási hányad (a bruttó állóeszköz-beruházások és a bruttó hazai termék aránya) Magyarországon jóval alacsonyabb, mint a térség legtöbb más országában.

A foglalkoztatási tervek tekintetében a magyar adatok szintén elmaradnak még a régiós átlagtól, de a lemaradás már csökkent, sőt Magyarország két hellyel feljebb is kapaszkodott a rangsorban.

Emelkedésbe fordultak a beruházások

Tavaly először bővültek a magyarországi beruházások 2007 óta, ráadásul a hét százalékos növekedési ütem igen erősnek nevezhető. Ez nagy részben az erőteljes állami beruházásoknak volt köszönhető, de emellett jelentősek a feldolgozóipari beruházások is. Az energia- és a pénzügyi szektorban már harmadik éve csökken a beruházások volumene, az informatikai és távközlési ágazatban – a 2012. évi növekményt leszámítva – már 2006 óta.

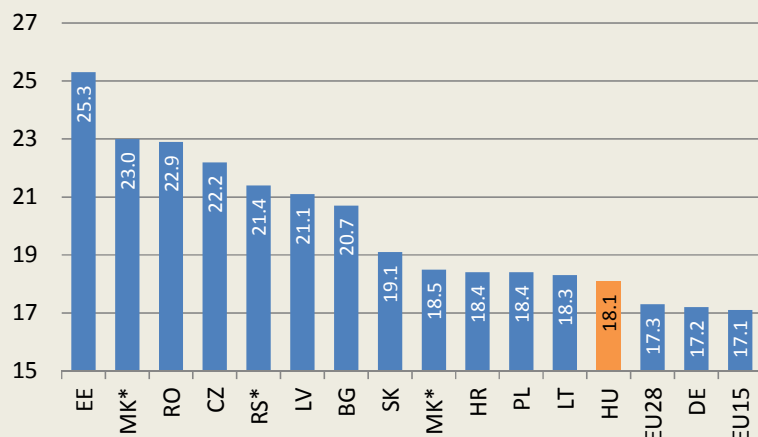
Beruházások alakulása Magyarországon

volumenváltozás az előző évhez, százalékban

	2009	2010	2011	2012	2013
nemzetgazdaság összesen	-8.6	-5.1	-4.5	-5.2	7.2
mezőgazdaság	7.0	-25.5	6.8	-1.9	9.3
feldolgozó ipar	-15.2	9.4	24.2	4.9	4.9
energia- és gázellátás	8.1	10.6	-8.1	-38.6	-8.5
építőipar	-21.0	-6.2	-21.0	-9.3	17.2
kereskedelem	-18.6	-6.1	-4.1	-2.5	5.4
szállítás, raktározás	8.3	-12.5	-23.3	-2.4	15.6
információ, kommunikáció	-8.6	-4.6	-14.3	10.9	-9.2
pénzügyek, biztosítás	-38.8	4.4	-18.4	-37.3	-3.6
ingatlangazdálkodás	-5.4	-17.1	-20.4	-5.1	-11.4

forrás: KSH

Beruházási hányad néhány országban

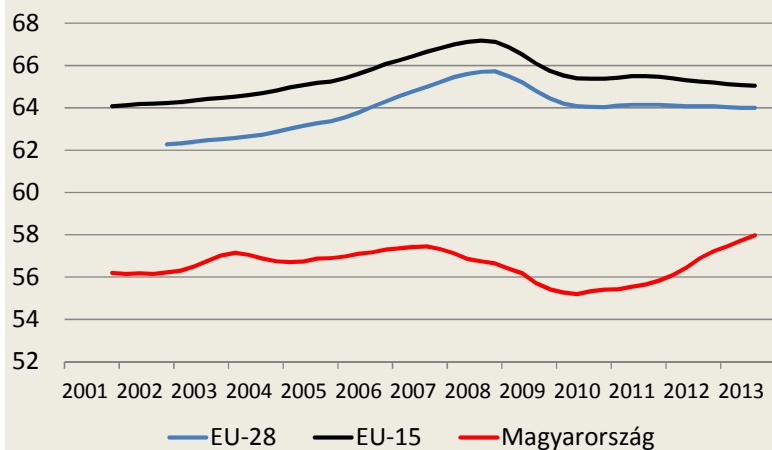
Beruházási hányad: a bruttó állóeszköz-beruházások értéke a bruttó hazai termék százalékában, 2013 (* 2012). Forrás: Eurostat

Emelkedő foglalkoztatás

A foglalkozás növelése a jelenlegi magyar gazdaságpolitika kiemelt fontosságú céljai közé tartozik. Ezen a téren az elmúlt években figyelemre méltó sikereket értek el. A munkanélküliségi ráta a 2013-ban éves átlagban 10,9-ről 10,2 százalékra csökkent, miközben folyamatosan emelkedett a foglalkoztatottak aránya. Az eredmények értékelésénél figyelembe kell venni, hogy a foglalkoztatás növekedése szinte kizárólag a közszférában valósult meg. A versenyszférában az alkalmazottak száma 2013-ban gyakorlatilag a 2012-es szinten stagnált. (Egyébiránt ezt jeleztük előre 2013 elején készített felmérésünkben.)

Foglalkoztatási ráta az Európai Unióban és Magyarországon

a 15-64 éves lakosság százalékában*

* az utolsó négy negyedév gördülő átlaga. Forrás: Eurostat

II. Üzleti környezet

Megjegyzések jelen fejezet ábráihoz:

A számadatok az adott válasz százalékos részarányát jelölik. A 100-ból hiányzó rész a semleges válaszok („3”) aránya. Részletes eredményeket és módszertani megjegyzéseket ld. a mellékletekben.

Jelmagyarázat:

A legfontosabb eredmények röviden

- » A megelőző felméréshez viszonyítva javult az üzleti környezettel való az elégedettség (illetve csökkent az elégedetlenség) számos jellemző tekintetében.
- » Ismét túlnyomóan pozitív bizonyítványt kaptak a munkaerőpiachoz kötődő tényezők, mint például a képzettség és a termelékenység, a munkaköltségek tekintetében átlagon felüli volt a javulás mértéke.
- » Fontos területeken, mint a gazdaságpolitika kiszámíthatósága, a jogbiztonság vagy az adók tekintetében ugyan szintén javultak a vélemények, ennek ellenére még mindig többségben vannak az elégedetlenek, sőt a közbeszerzések és a korrupció kérdésében a tavalyinál is erősebb elégedetlenség.
- » A térség más országaihoz viszonyítva Magyarország idén valamivel jobb eredményeket ért el, mint 2013-ban. A legtöbb üzleti környezeti jellemző tekintetében a középmezőnyhöz zárkózott fel, sőt több tényező esetén a régiós átlagot meghaladó elégedettséget mértünk.

Az üzleti helyzet és gazdasági várakozások mellett egy adott ország gazdaságpolitikai és intézményes feltételrendszere is jelentős mértékben meghatározza a vállalatok beruházási hajlandóságát. Ezzel kapcsolatban főként az alábbi területek bírnak jelentős súllyal:

» Munkaerőpiac

például képzettség, termelékenység, motiváció és teljesítmény-orientáltság, munkaerőköltségek, munkajog, oktatási rendszer, szakemberek rendelkezésre állása;

» Operatív ill. működési környezet

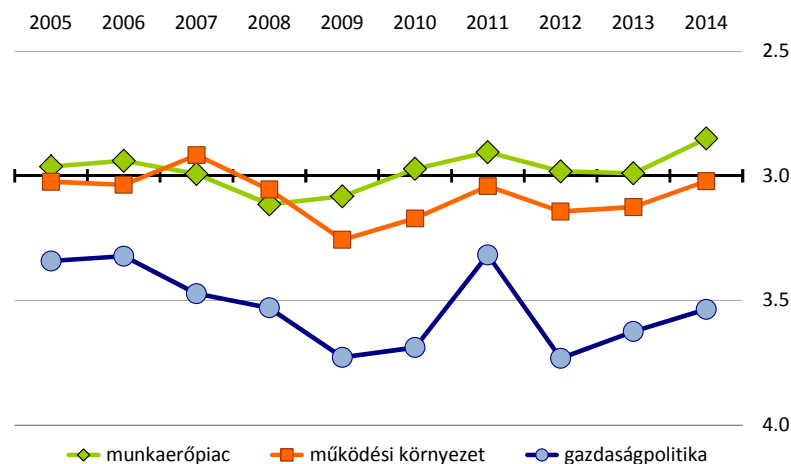
pl. költség szint és költség szerkezet, infrastruktúra, helyi beszállítók, fizetési fegyelem, kutatási és fejlesztési feltételrendszer;

» Gazdaságpolitikai keretek

például közgazgatás, adók, jogrendszer, támogatások, átláthatóság, kiszámíthatóság, korrupció.

A 2014-es felmérésünk szerint mindhárom területen nőtt – kis mértékben – az elégedettség a vállalatok körében. Egyúttal megerősítették azt a korábbi években kialakult képet is, amely szerint a munkaerővel kapcsolatos adottságok kedvezőek, miközben a gazdaságpolitikai feltételrendszer nem kielégítő mértékben teljesíti a vele szemben támasztott elvárásokat.

Elégedettség az üzleti környezet összetevőivel * (→2)

* 1 = nagyon elégedett ... 5 = nagyon elégedetlen.

Az egyes összetevőkhöz tartozó tényezőket ld. az „A” mellékletben a 2. kérdés eredményeinél.

1. Munkaerőpiaci feltételek

A munkaerő-potenciál továbbra is a magyar gazdaság egyik legfontosabb erőssége. Ezt igazolják az idei felmérés eredményei is.

A tavalyi felméréshez képest a munkaerőpiac összes vizsgált jellemzői tekintetében javultak – ha csak kis mértékben is – az elégedettség mutatók:

- » képzettség,
- » költségek,
- » termelékenység, egyéni motiváció,
- » munkajog,
- » felsőoktatás,
- » szakképzés,
- » szakemberek rendelkezésre állása.

Bevált a munkajog reformja

A 2012. július elsejével hatályba lépett új Munka Törvénykönyve már a 2013 elején készített felmérésünkben is jelentős támogatottságra talált, és úgy tűnik, hogy egy évvel később az első gyakorlati tapasztalatok is megfelelnek a vállalatok várakozásainak: az idei felmérésben először több az elégedettek száma, mint az elégedetleneké.

Munkajog (→ 2.20)

Magyarország

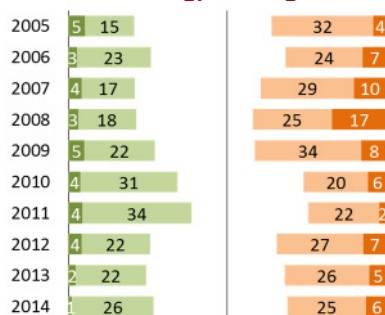
2005	3	14	33	5
2006	3	21	25	12
2007	4	19	21	10
2008	1	22	28	10
2009	4	17	29	13
2010	3	16	26	10
2011	4	20	25	7
2012	1	16	34	12
2013	3	18	17	7
2014	4	23	16	6

A régió országai - 2014

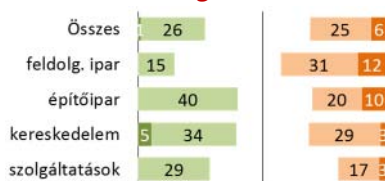
EE	9	36	15	3
KS	11	19		44
HU	4	23	16	6
MK	2	22	15	7
LV	1	18	26	5
PL	2	23	34	6
AL	3	8	31	3
RO	2	14	32	10
SK	1	10	34	16
átlag	3	14	31	12
CZ	1	8	43	12
LT	2	20	46	20
BG	2	16	24	30
RS	3		40	18
HR	5		46	17
BA			47	17
SI	6		46	23

Szakember-kínálat (→ 2.21)

Magyarország

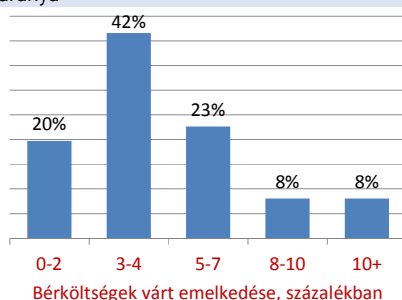

2014 – ágazat szerint

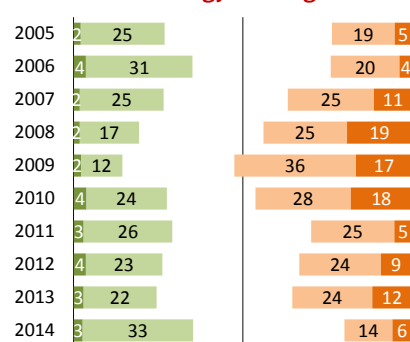
Bérköltségek alakulása (→ 1.11)

az adott mértékű emelkedést váró cégek aránya

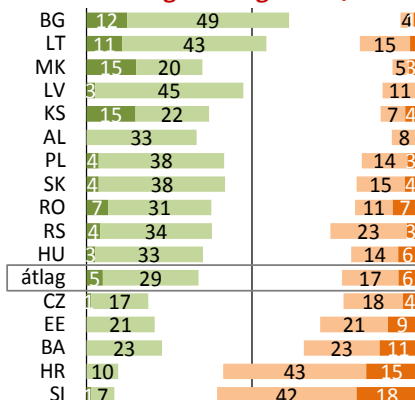

Munkaerő-költségek (→ 2.15)

Magyarország

A régió országai - 2014

A magyar szakképzési rendszerben a 2013/2014-es tanév kezdetével történt meg rendszerszerű áttérés a német mintához igazodó duális modellre. A vállalatok ezért még nem rendelkezhetnek gyakorlati tapasztalatokkal a rendszer hatékonyságáról és a „kimeneti oldal” minőségéről. Az irány azonban megfelel a vállalatok elvárásainak, és ez tükröződik a felmérés eredményeiben is: az elégedetlen vélemények aránya 43-ról 33 százalékra csökkent. Ehhez hozzájárulhatott a szakképzési költségtérítés 2012-ben bevezetett egyszerűsítése, és az egyes területeken megemelt átalány-összegek is, ami a képzést vállaló cégek esetén a pénzügyi feltételeket is javította.

Az ipar változatlanul a szakemberhiányra panaszkodik

A szakemberek rendelkezésre állása tekintetében a vállalatok alig észleltek változást a tavalyi felmérés óta: a válaszadók 27 százaléka elégedett a jelenlegi helyzettel, 31 százalékuk inkább szakemberhiányt tapasztal.

Az ágazati bontás azonban azt mutatja, hogy az iparban jóval több vállalat (megkérdezettek 43 százaléka) jobb szakember-kínálatot tart szükségesnek – ez alig jobb a tavalyi 47 százalékos aránynál, miközben az ipari vállalatok csupán 15 százaléka kielégítőnek nevezi a mai helyzetet.

A szakemberhiány tehát továbbra is a gazdasági környezet egyik gyenge pontja marad, és akár komoly növekedési akadállyá válhat, különösen az ország „újraiparosítására” irányuló gazdaságpolitikai erőfeszítések tükrében.

Kisebb gondot okoz a bérköltségek alakulása

A felmérés szerint az élőmunka költségeivel kapcsolatos vállalati vélemények jelentős javulást mutatnak fel a korábbi évekhez képest: már csak a vállalatok egy ötöde elégedetlen a költségek alakulásával, miközben az elégedettek aránya 36 százalékra nőtt.

A 2013-as felmérésben felhívtuk a figyelmet arra, hogy a vállalatok egyre inkább aggódnak az munkaerő-költségének alakulása miatt. Ennek okát többek között a 2009 és 2012 között tapasztalt gyors ütemű költségemelkedésben, valamint a minimálbér jelentős emelésében láttuk.

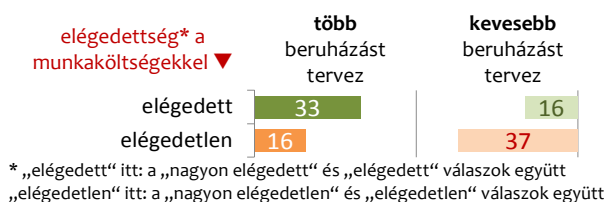
A 2013-as évben viszont az munkaerő-költség emelkedése érezhetően lassult a versenyszférában, és – a 2009/2010-es gazdasági válságtól eltekintve – most először közeledett az EU-28-ak átlagos szintjéhez. Emellett a minimálbér 2014. január elsejei +3,6 százalékos emelése jóval visszafogottabb, mint az előző három évben. Továbbá az munkaerő-költségek okozta feszültségek enyhítéséhez hozzájárultak a „munkahely-védelmi akcióterv” keretében egyes társadalombiztosítási járulékokra nyújtott kedvezmények is. A 2012 végén jóváhagyott terv

alapján a munkáltató részben vagy teljességgel mentesülhet bizonyos társadalombiztosítási járulékok megfizetése alól, amennyiben például tartósan munkanélkülieket, képzettség nélküli, fiatal ill. idős munkanélkülieket vesz fel.

Idei felmérésünkben a válaszadók a munkaerő-költségek **4,0 százalékos emelkedésével számolnak 2014-ben** (medián; kiigazított számtani átlag: 4,4%). Négy százaléknál magasabb költségemelkedést csak a vállalatok 40 százaléka vár.

A tavalyi felmérésben a bérköltségek öt százalékos növekedését várták 2013-ra. A KSH adatai szerint a versenyszférában tavaly a bruttó keresetek 3,6 százalékkal emelkedtek, ami már csupán a fele a 2012-ben mért 7,3 százalékos növekedési ütemnek.

A felmérés adataiból egyébként statisztikailag is kimutatható, hogy **a munkaerő-költségek alakulása szignifikáns mértékben befolyásolja a beruházási és foglalkoztatási döntéseket.**

Régiós kitekintés

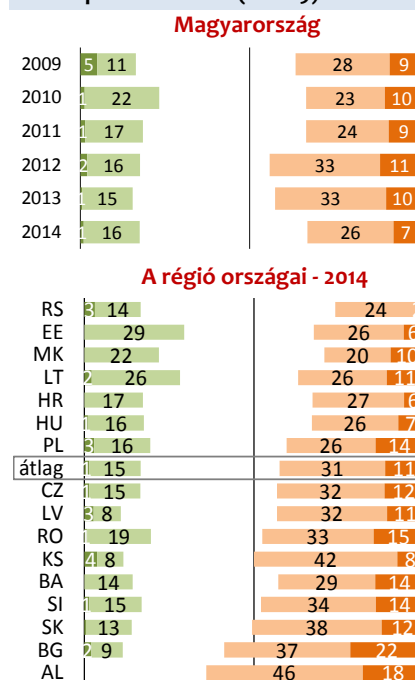
A munkaerőpiachoz kapcsolódó valamennyi tényező tekintetében a magyar elégedettségi mutatók nem csupán az előző évhez viszonyítva emelkedtek, hanem javult Magyarország relatív pozíciója is a térség más országaihoz képest. Úgy tűnik, hogy a 2012 óta érvényes munkajogi szabályok a legelőnyösebbek közé tartoznak a régióban, és az új szakképzési modell tavaly indult megvalósításával Magyarország jóval inkább megfelel a vállalati szféra elvárásainak, mint számos más ország.

Az munkaköltségek terén korábban tapasztalt feszültségek enyhülésével ugyan szintén javított Magyarország relatív pozícióján, de a hazai elégedettség még így is csupán a 11. helyen végzett a 16 vizsgált ország közül. E téren középtávon a termelékenység alakulásával arányos bérpályára kell törekedni annak érdekében, hogy ne veszélyeztessük a nemzetközi versenyképességet.

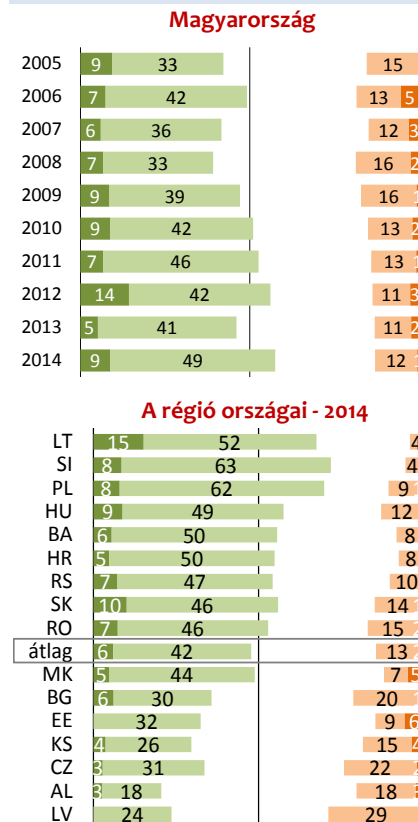
A munkaköltség is relatív mutató

Amikor a munkaköltségek szintjét elemezzük, újra és újra fel kell hívni a figyelmet arra, hogy azokat csak a munka termelékenységéhez viszonyítva lehet helyesen értelmezni. Ezért a vállalatok versenyképessége tekintetében gyakran a fajlagos bérköltség (unit labour cost - ULC) alakulása fontosabb mutató, mint a névleges bérek. Ilyen megközelítésben Magyarország más versenytársakhoz képest igenis jól szerepel. A reálértéken mért fajlagos bérköltségek 1995 óta szinte folyamatosan, összesen mintegy 10 százalékkal csökkentek Magyarországon, miközben például Csehországban mintegy tíz százalékkal emelkedtek ugyanebben az időszakban.

Szakképzési rendszer (→ 2.19)

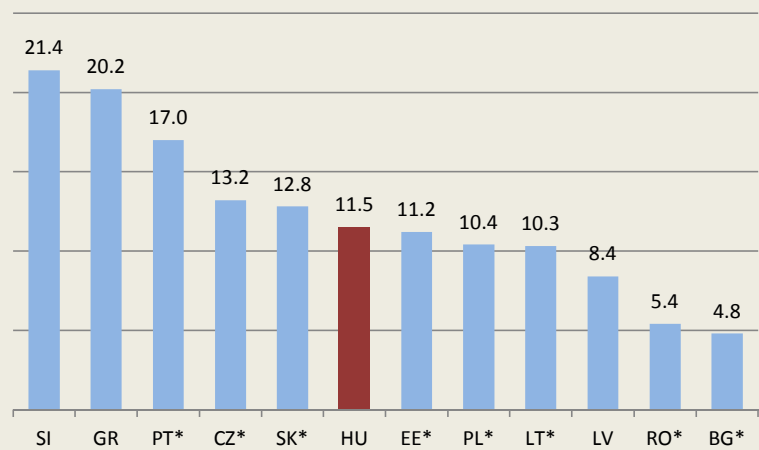

Dolgozók képzettsége (→ 2.17)

Egy munkaóra jutó termelékenység, reál-értéken

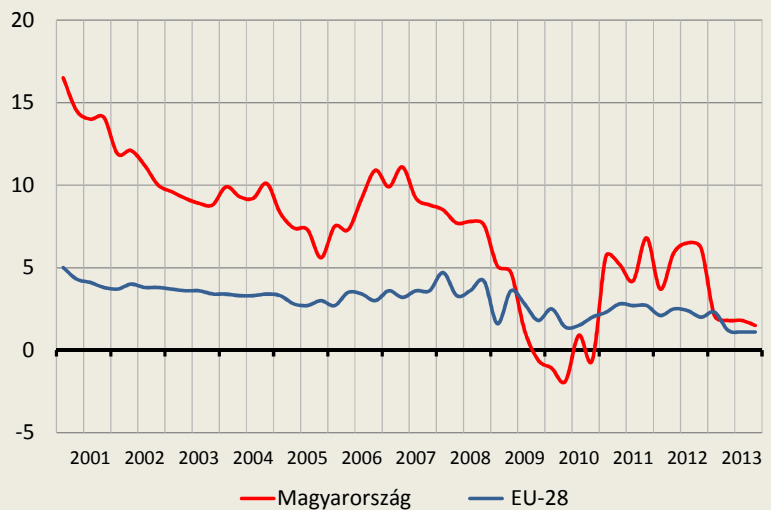
euró / óra

2013 (*2012). Forrás: Eurostat

Munkaköltségek indexe

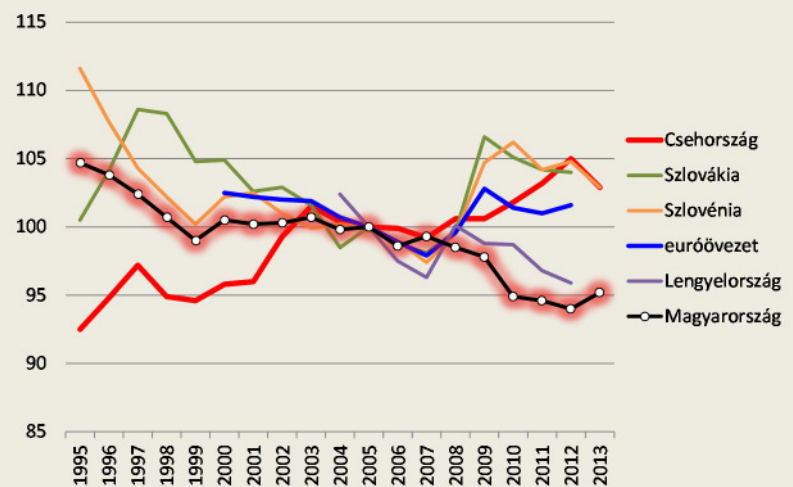
negyedéves adatok, változás az előző év azonos időszakához, százalékban*

* szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok. Forrás: Eurostat

Fajlagos bérköltségek néhány országban

index, 2005=100

forrás: Eurostat

2. Gazdaságpolitikai környezet

Egy ország gazdaságpolitikája, más szóval a szabályozási és az intézményi környezetnek meghatározó jelentősége van a vállalati működés és a beruházási hajlandóság szempontjából.

Ezért rendszeresen vizsgáljuk a gazdaságpolitika kiemelt fontosságú vetületeit:

- » a közigazgatást,
- » az adórendszert,
- » a támogatások rendszerét,
- » a jogbiztonságot,
- » a közbeszerzési rendszert,
- » a kiszámíthatóságot,
- » a korrupciót,
- » a politikai és társadalmi stabilitást.

Ezekon a területeken évek óta lényegesen több a kritika, mint a dicséret a vállalatok részéről. **Annál inkább öröndetes, hogy az elégedetlenség foka idén –ismét– szinte minden tekintetben valamelyest csökkent – két kivétellel.**

Kiszámíthatóság: csak lassan enyhül a hiányérzet

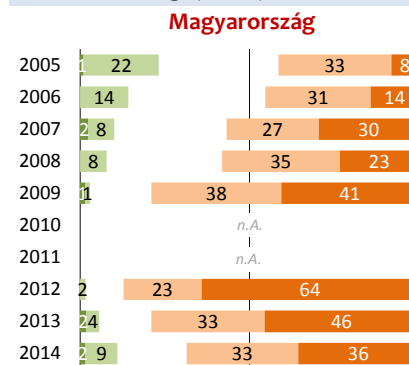
A gazdaságpolitika kiszámíthatóságának hiánya az elmúlt években a leginkább kritizált tényezők közé tartozott Magyarországon. Ez 2014-ben sem változott: **a vállalatok közel 70 százaléka még mindig elégedetlen, sőt ezen belül 36 százaléuk „nagyon elégedetlen” a jelenlegi helyzettel.** Ugyanakkor biztató, hogy ez az eredmény már érzékelhetően jobb, mint az előző két évben, hiszen 2012-ben még 87 százalék volt az elégedetlenség aránya, tavaly pedig 79 százalék.

Figyelemre méltó, hogy **a különböző ágazatok helyzetértékelése nem mutat jelentős szórást:** a feldolgozóiparban a válaszadók 67 százaléka, a szolgáltató ágazatban 69 és a kereskedelemben 62 százaléka nem elégedett. A legnagyobb elégedetlenséget az idén építőiparban tapasztaltuk (80%).

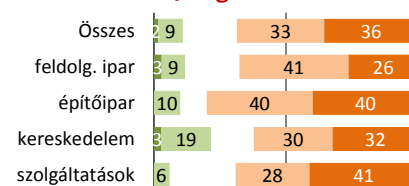
A kritika óvatos enyhülésének egyik oka vélhetően az, hogy az előző évekhez képest 2013-ban valamelyest csökkent azoknak az új vagy módosított törvényeknek a száma, amelyek a vállalatok többségét közvetlenül érintették.

A vállalatok életében a gazdaságpolitikai kiszámíthatóság hiánya tervezési bizonytalanságokat okoz. Ez nem csupán a napi üzleti működést nehezíti meg, hanem még inkább a beruházások tervezését. Amennyiben túl nagy ez a bizonytalanság, akkor elhalasztják, elvetik vagy más országban valósítják meg az egyébként tervezett beruházásokat.

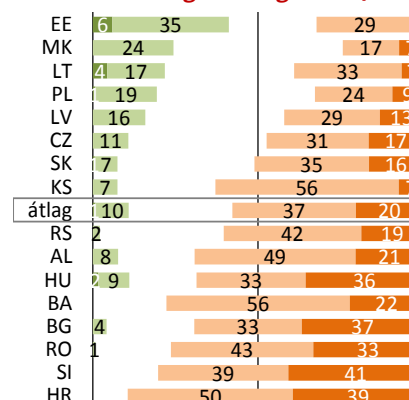
Kiszámíthatóság (→ 2.8)

2014 – ágazat szerint

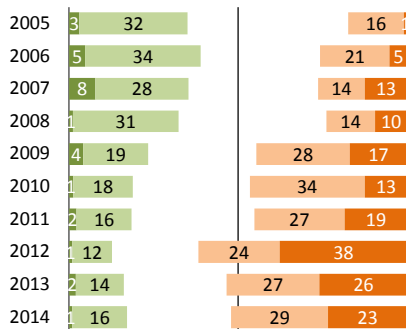

A régió országai - 2014

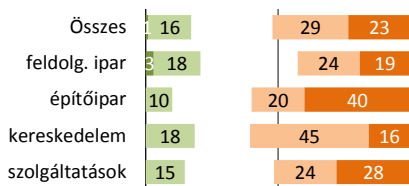

Jogbiztonság (→ 2.6)

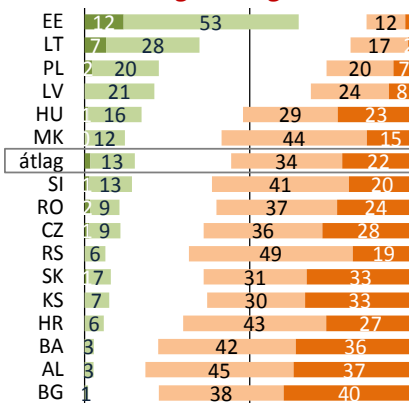
Magyarország

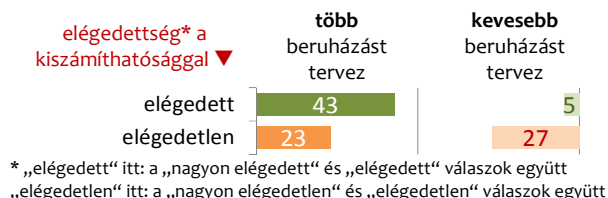
2014 – ágazat szerint

A régió országai - 2014

Felméréseinkben számszerűen is kimutatható ez az összefüggés: az idei felmérésben a kiszámíthatósággal elégedett vállalatok 43 százaléka tervez több beruházást, és csupán 5 százaléka akar kevesebbet beruházni, mint 2013-ban. Ezzel szemben a kiszámíthatósággal elégedetlen vállalatok között csupán 23 százaléka akar többet fordítani fejlesztésre, miközben 27 százaléka csökkenteni tervezi beruházási kiadásait.

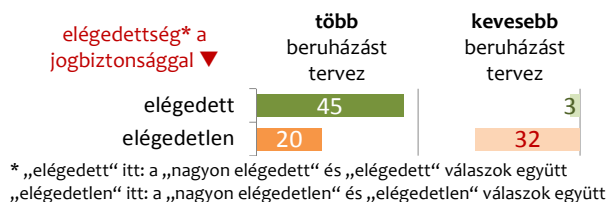
Jogbiztonság: Várat magára a fordulat

A jogbiztonság tekintetében az előző évi felméréshez képest – sajnos – szinte nincs elmozdulás: a cégek 52 százaléka hiányosságokat érez (2013-ban: 53%), csupán 17 százaléka az elégedetten nyilatkozók aránya (2013-ban: 16%).

A jogbiztonsággal kapcsolatban a vállalatok több területen számolnak be – eltérő mértékű – hiányérzetről:

- » a jogalkotás átláthatósága és üteme, beleértve a törvénytervezetekről való konzultációt az érintett piaci szereplőkkel,
- » az európai jogi normák betartása,
- » a bíróságok hatékonysága és függetlensége,
- » az egyenlő bánásmód valamennyi piaci szereplővel szemben,
- » a hatóságok és intézmények, mint például a Versenyhivatal vagy a pénzügyi felügyelet függetlensége és objektivitása.

A gazdaságpolitikai kiszámíthatósághoz hasonlóan a jogbiztonság is közvetlenül befolyásolhatja a vállalatok beruházási hajlandóságát.

Szorgos honatyák

- » Magyarországon egy országgyűlési ciklus alatt még soha nem hoztak annyi új törvényt, ill. módosítottak létező törvényeket, mint a 2010-es országgyűlési választások óta eltelt időszakban. Még a cikluson belül is folyamatosan gyorsult a jogalkotás üteme, a „legtermékenyebb” év 2013 volt.
- » Statisztikai átlagban minden naptári héten több mint négy jogszabálytervezetet hagytak jóvá, azaz majdnem minden munkanapon egyet-egyet.

» **Összehasonlításul:** a Bundestag, a német parlament alsóháza, a 2009 és 2013 közötti ciklusban összesen 553, a 2005 és 2009 közötti időszakban pedig 616 törvényt fogadott el.

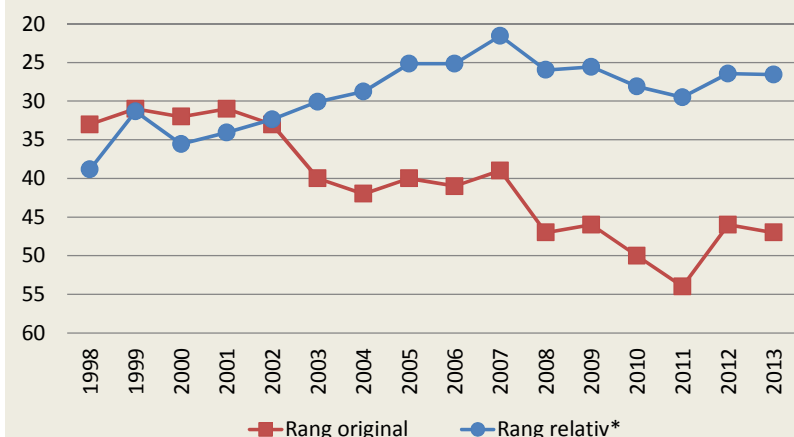
Törvényhozás Magyarországon

országgyűlési időszak	elfogadott törvények száma		
	összesen	új	módosított
1990 - 1994	432	219	213
1994 - 1998	499	264	235
1998 - 2002	460	273	187
2002 - 2006	573	262	311
2006 - 2010	587	262	325
2010 - 2014*	859	321	538
2010	150	43	107
2011	215	109	106
2012	224	70	154
2013	254	88	166
2014	16	11	5

* 2014. április 2-i állapot szerint

forrás: http://www.parlament.hu/ogystat/eredekim/tvelf_akt.htm

Magyarország helyezése a „korrupció-érzékelési index” rangsorában

* **eredeti helyezés:** a TI által közölt helyezés a teljes listában. **Relatív helyezés:** elméleti hely egy pontosan 100 országot tartalmazó listán. Forrás: Transparency International, DUIHK számítások

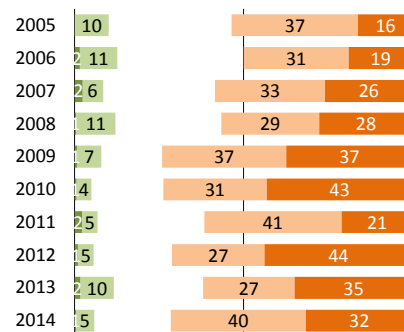
Kedvezőtlen trend a korrupció és az átláthatóság terén

A korrupciót és a közbeszerzési eljárások átláthatóságát a vállalatok a legtöbb esetben egymással összefüggő jelenségnek tekintik. A már korábban is kedvezőtlen megítélés 2014-ben sajnos mindkét területen tovább romlott: a válaszadók mintegy 70 százaléka elégedetlen a helyzettel, az elégedetten nyilatkozók aránya a nullához közelít. A cégek legnagyobb aggálya, hogy torzul a verseny, és azok kerülnek hátrányba, akik szabályszerűen és tisztességesen dolgoznak.

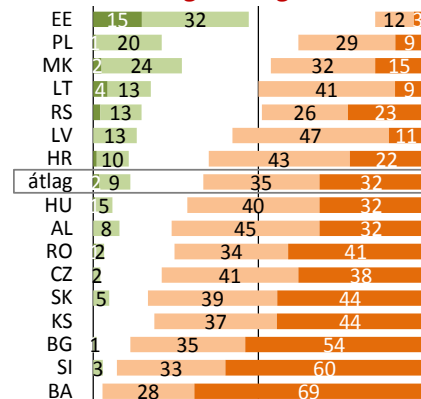
A Magyarországon működő vállalatoknak sovány vigasz csak, hogy a térség számos országában hasonló vagy még rosszabb a helyzet.

Korrupció (→ 2.9)

Magyarország

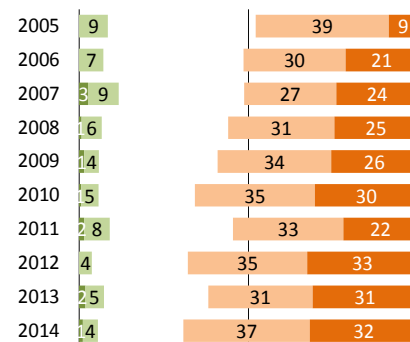

A régió országai - 2014

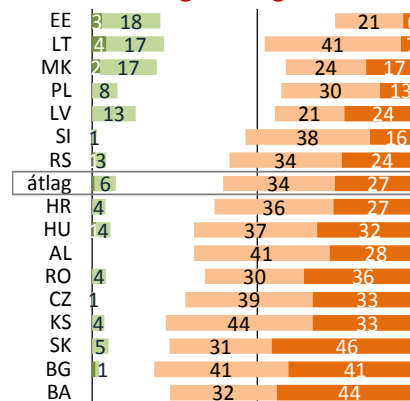

Közbeszerzések átláthatósága (→ 2.7)

Magyarország

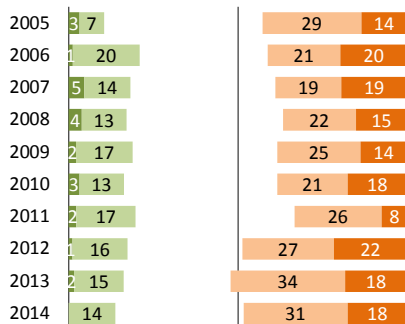

A régió országai - 2014

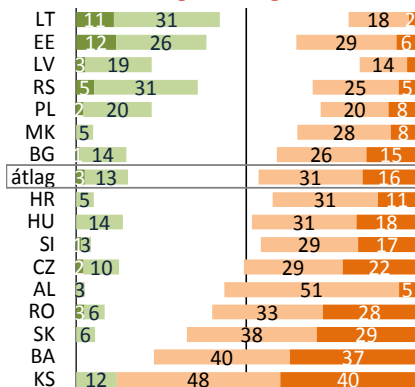

Támogatási források (→ 2.5)

Magyarország

A régió országai - 2014

Támogatások

Magyarország a 2014 és 2020 közötti időszakban mintegy 20 milliárd eurónyi támogatásban részesül az Európai Unió kohéziós és strukturális alapjaiból. Annak érdekében, hogy ezt a tetemes összeget a lehető legjobban használjuk fel az ország versenyképességének fokozására, hatékony intézményes rendszerre és átlátható pályázati folyamatokra van szükség.

Jelenleg még minden második vállalat elégedetlen az uniós és állami támogatásokhoz való hozzáféréssel, ez az arány az elmúlt három évben alig változott.

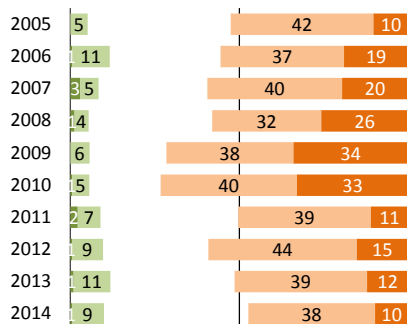
Az uniós támogatások témában Kamaránk 2013 őszén egy gyorsfelmérést végzett. Akkor a válaszadók mintegy kétharmada nyilatkozott úgy, hogy korábban már pályázott támogatási forrásokra, és szintén kétharmaduk a jövőben is tervezi támogatások igénybe vételét új beruházásokhoz. Akadályként érzékelik az információhiányt, ráadásul számos vállalat gyakran „demográfiai” jellemzői alapján eleve nem (volt) jogosult támogatásra. Véltetően ezek a tényezők okozzák a jelen felmérésben jelzett elégedetlenséget is. Magát a pályázati eljárást – a kérelmezéstől a jóváhagyási eljárásig át a kifizetésig és az elszámolásig – túlnyomórészt pozitívan értékelték a gyorsfelmérésben.

Bővebben a gyorsfelmérésről:

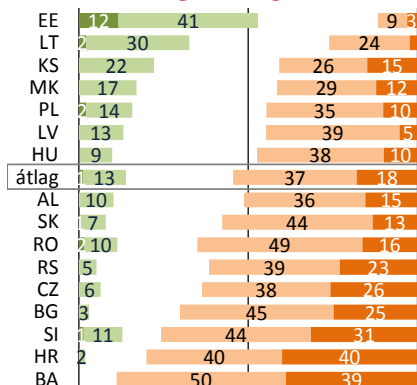
<http://www.ahkungarn.hu/hu/orszagismerteto/unios-tamogatások-2014-2020/>

Közigazgatás (→ 2.2)

Magyarország

A régió országai - 2014

Lassan, de érik a bürokráciacsökkentés

A bürokráciát érő kritika már az elmúlt évek során is fokozatosan enyhült, és ez trend 2014-ben is folytatódott: jelenleg már „csupán” 48 százalékban elégedetlenek a közigazgatással, miközben minden tizedik vállalat nem lát okot a panaszra. **A helyzet ugyan még távol van „jó”-tól, mindenesetre az elmúlt tíz év legjobb eredményét mérjük.**

Annak, hogy még mindig minden második vállalat elégedetlen, több oka van:

- » Egyrészt az új vagy módosított törvények áradata újabb és újabb adminisztratív terheket ró a vállalatokra.
- » Másrészt a közigazgatási struktúrák változása (például a megyei kormányhivatalok létrehozása) megnehezíti a vállalatok tevékenységét, mert ezzel például bizonyos közigazgatási kompetenciák is áthelyezésre kerültek.
- » Végezetül pedig számos – a vállalatok szemszögéből gyakran túlságosan is nagyszámú – hatósági ellenőrzés is hozzájárul az elégedetlenséghez. Ezek során ugyanis csak ritkán állapítanak meg jogsértést, azonban ezek az ellenőrzések adott esetben jelentős mértékű járulékos adminisztratív terhet rónak a vállalatokra.

Az adórendszerrel szemben kisebb a kritika

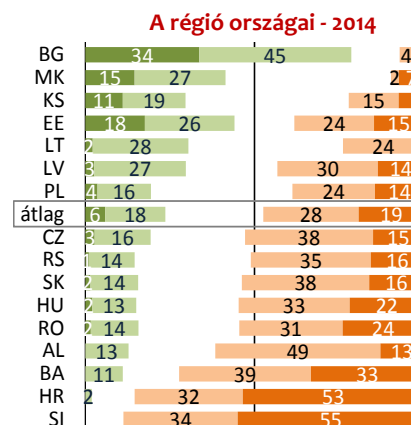
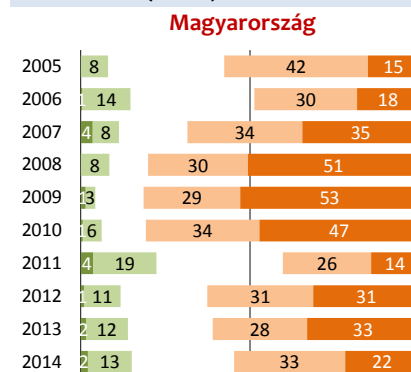
Mind az adóterhek, mind pedig az adóigazgatás megítélése javult 2014-ben. Ehhez mindenekelőtt az a körülmény járult hozzá, hogy 2014-ben az előző évhez viszonyítva csak kisebb módosításokat hajtottak végre az adórendszerben.

Ezen felül figyelembe kell venni, hogy a vállalatok rendszerint a társadalombiztosítási járulékokra is gondolnak, amikor értékelik az adórendszert. 2014 elején ezen a téren is kevés volt a változás. Ráadásul 2013 óta bizonyos esetekben a „munkahelyvédelmi akciótervvel” bevezetett kedvezményeket is lehet érvényesíteni. (Bővebben lásd a II.1 fejezetben a „munkaerő-költségek” bekezdés alatt.)

Régiós kitekintés

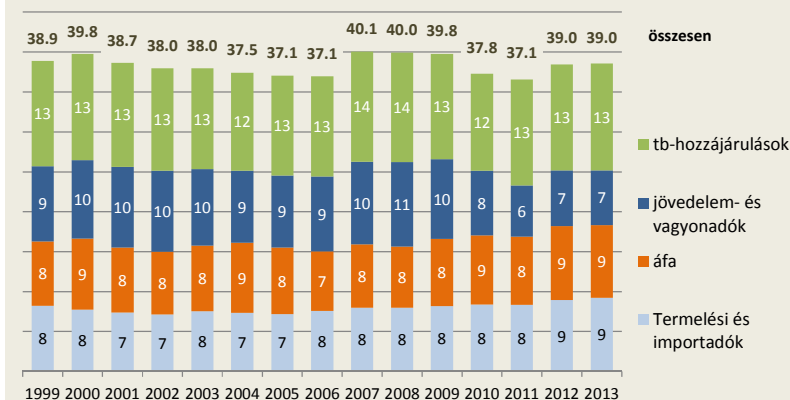
A magyar elégedettségi mutatók – kismértékű – javulása hozzájárult ahhoz, hogy a régióban – kis mértékben – Magyarország relatív pozíciója is javult a legtöbb gazdaságpolitikai tényező tekintetében. Kivételesen ez alól a korrupció és az átláthatóság megítélése. A jogbiztonság tekintetében Magyarország már az ötödik helyen szerepel a felmérésben részt vevő 16 ország rangsorában (2013-ban a hetedik helyen állt). A többi tényező esetén a hetedik és a tizenegyedik hely között mozog a magyar helyezés. A változás iránya tehát pozitív, de az elégedettség foka még így is inkább csak a régiós átlagnak felel meg.

Adóterhelés (→ 2.4)

Adóbevételek Magyarországon

Adóbevételek a bruttó hazai termék százalékában

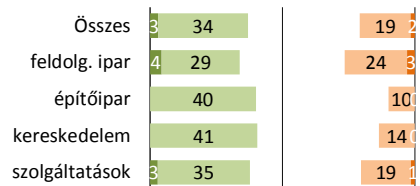
* Áfa nélkül. Forrás: KSH, EDP-jelentések (2014. március)

3. Operatív működési környezet

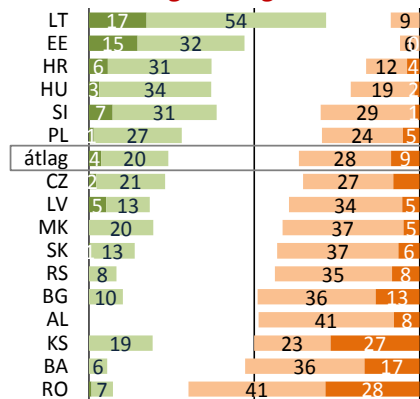
Versenyelőny az infrastruktúra és a beszállítói háttér

Infrastruktúra (→ 2.11)

Magyarország 2014 – ágazat szerint

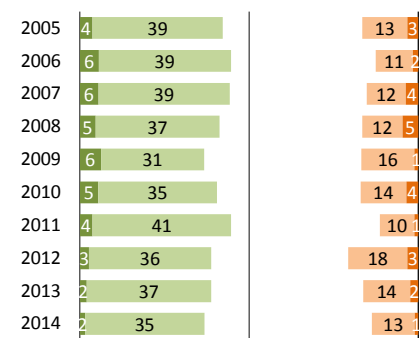

A régió országai - 2014

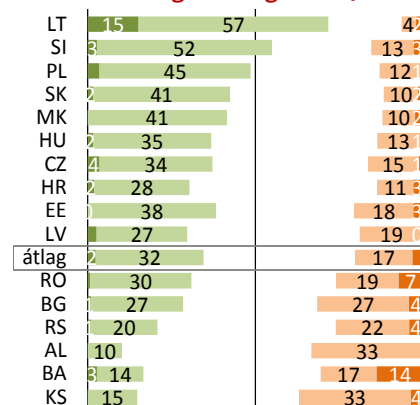

Beszállítók (→ 2.13)

Magyarország

A régió országai - 2014

Egy olyan magasan iparosodott gazdaságnak mint amilyen a magyar, teljesítőképes infrastruktúrára valamint a széles és stabil (partner-) vállalati környezetre van szüksége. Felméréseink szerint mindkét területen a beruházók elvárásai messzemenően teljesülnek.

- » Az infrastruktúrát a válaszadók 37 százaléka jónak értékeli, az elégedetlen vállalatok aránya tovább csökkent 21 százalékra. A jövőben fokozott figyelmet érdemel azonban az a tény, hogy a feldolgozó iparban alacsonyabb az elégedettség, mint más szektorokban (33 - 27 százalékos aránnyal).
- » A kutatás és fejlesztés feltételrendszerét szintén jobbnak értékelik, mint 2012-ben és 2013-ban, bár még mindig az elégedetlen véleményeké a többség. Mivel ez a terület éppen az ipar számára lesz egyre fontosabb a hosszú távú versenyképesség érdekében, ezért a jövőben még több erőfeszítést kell tenni ezen a téren.
- » Öröndetes fejlemény, hogy a felsőoktatás színvonalának megítélése tovább javult. A vállalatok többsége elégedett e téren, hosszú távon ez hozzájárulhat a diplomás utánpótlás minőségi és mennyiségi biztosításához.

- » A teljesítőképes magyar beszállítói háttér kifejlesztése sok éve kinyilvánított célja a gazdaságpolitikának. A 2014-es felmérésünkben a helyi beszállítók elérhetőségének és minőségének megítélése az előző évhez mérten nem változott, változatlanul az elégedett véleményeké a többség.

Hogyan lesz valaki beszállító?

A DUIHK már sok éve fáradozik a német és a magyar vállalatok közötti szorosabb összefonódáson. Tagvállalatainknak ez több és/vagy jobb beszállítókat hozhat, a magyar vállalatok pedig új és ígéretes vevői körhöz juthatnak.

2013-ban a DUIHK több magyar várost érintő „országjárás” rendezett a járműipari beszállítói kapcsolatok témakörében. A kecskeméti, veszprémi, miskolci és budapesti rendezvényeken mintegy 400 magyar kis- és közepes vállalat vehette fel közvetlenül a kapcsolatot neves német gyártókkal, előadások és szemináriumok keretében pedig tájékozódhattak a beszállítókkal szemben támasztott követelményekről.

- » A vállalatok működési környezetének fontos eleme a fizetési fegyelem. Öröndetes, hogy e téren enyhült a helyzet, bár még így is 37 százalékban elégedetlen vállalat áll a 17 százaléknál elégedettel szemben (2013: 14 ill. 45%). Kimagasló az elégedetlenség a kereskedelemében, ahol a válaszadók 52 százaléka panaszkodik a fizetési határidők elmulasztására. Az építőiparban viszont – nem utolsósorban a törvényi szabályozásban történt változások hatására – érezhetően enyhült a probléma.

Régiós kitekintés

Az operatív környezet tekintetében Magyarország nemzetközi összehasonlításban jobban szerepel, mint gazdaságpolitikai kérdésekben. Az infrastruktúra vonatkozásában az elégedettségi mutatók a negyedik, a kutatási és fejlesztési feltételrendszer tekintetében pedig az ötödik helyen áll hazánk. Ez azt bizonyítja, hogy Magyarország éppen a gyakorlati vállalati működéssel kapcsolatos alapok tekintetében megfelelő adottságokkal rendelkezik ahhoz, hogy ismét felzárkózzon a térség éllovasaihoz.

4. Euró és Európa

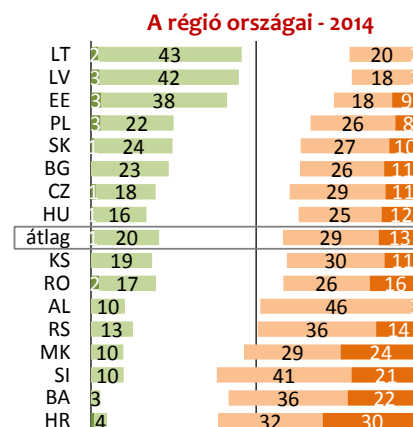
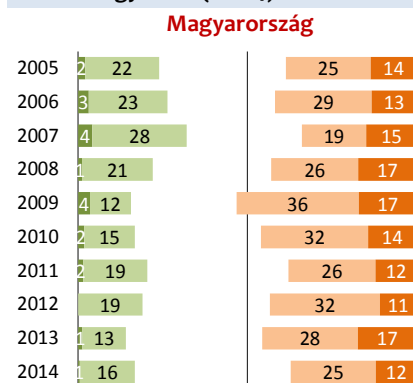
Soha nem látott szinten az Európai Unió melletti elkötelezettség

Magyarország 2004-ben történt Európai Unió csatlakozása utáni első felmérésünkben a vállalatok nagyfokú csatlakozást fejeztek ki: 2005 elején minden második vállalat elégedetlen volt az Európai Unió tagsággal. E vélemény a következő években jelentősen és folyamatosan változott, a vállalatok egyre inkább érezték az uniós tagságból eredő előnyöket. A 2014-es felmérésben ez a tendencia: a válaszadók közel 70 százaléka kedvezőnek látja az uniós tagságot, alig akad már olyan cég, aki hátrányt látna benne.

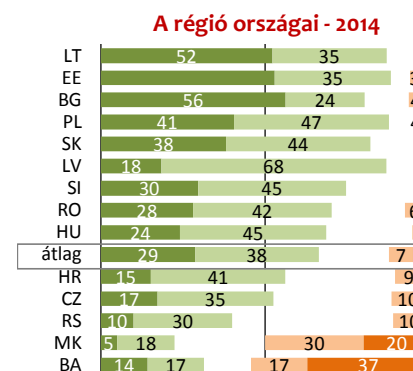
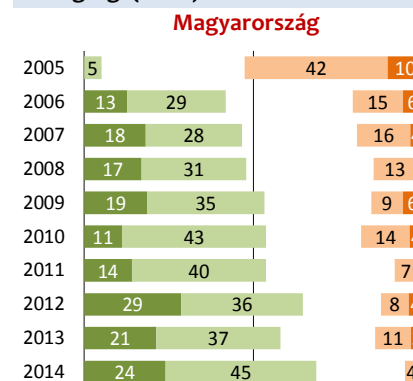
Az Európai Unió tagság tekintetében tagvállalataink elsősorban a következő előnyöket hangsúlyozzák:

- » a korlátlan hozzáférést a közösség belső piacához;
- » a tagságból eredő pótlólagos jogbiztonságot;
- » a strukturális és kohéziós alapokból Magyarországra áramló támogatások magas volumene.

Fizetési fegyelem (→ 2.4)

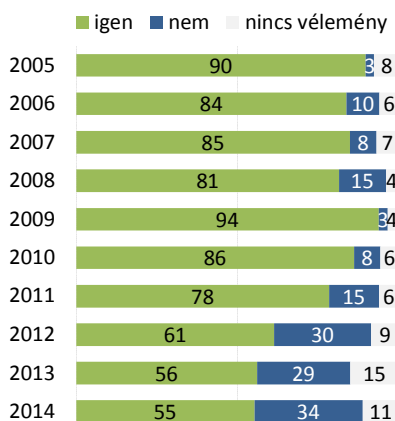

EU-tagság (→ 2.1)

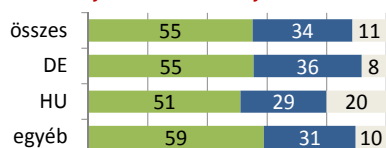

Mélyponton az euró támogatottsága

Kívánatos-e az euró bevezetése? (→ 3)

Az anyavállalat székhelye szerint

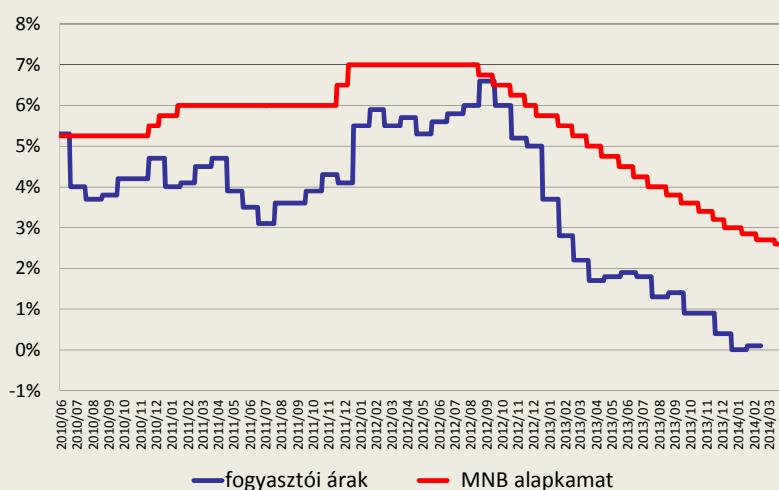
Az euró bevezetését illetően az idei felmérés szerint folytatódik az utóbbi négy évben tapasztalt negatív trend. Jelenleg a cégek már csupán 55 százaléka támogatja a közösségi valuta bevezetését, minden harmadik vállalat inkább a forinthez ragaszkodik.

Ennek okát kevésbé az egyes euró-tagállamok (tévesen „euróválságnak” nevezett) adósságválságában kereshetjük – hiszen ez az utóbbi időben inkább csökkent, – hanem sokkal inkább a magyar monetáris politika változásában. A magyar jegybank 2012 végétől folyamatosan csökkentette az alapkamatot a 2012. októberi 11,5 százalékról 2,6 százalékra márciusában 2014.

Ez jelentősen csökkentette az euróban történő finanszírozás vonzerejét anélkül, hogy emiatt nőtt volna az infláció Magyarországon. Másrészt a kamatpolitika lazításával járó forint-leértékelődés kedvezően hat az exportra termelő gazdasági szereplőknek, miközben bizonyos szegmensekben elősegíti az import-kiváltást hazai gyártókkal.

Első pillantásra meglepőnek tűnhet, hogy a német hátterű vállalatoknál magasabb az euró elutasítók aránya, mint a magyar cégek esetében. Ennek magyarázata azonban éppen a fenti okokban rejlik. Egyrészt a külföldi vállalatok gyakran nem magyar forrásból oldják meg a finanszírozást, ebből következően most kevésbé profitálnak a megváltozott (forint-) kamat- és árfolyam-feltételekből. Költségoldalon pedig sokak számára inkább előnyös egy gyengébb forint.

Fogyasztói árak és jegybanki alapkamat

* Változás az előző év azonos időszakához, százalékban. Forrás: KSH, MNB

III. Befektetési alternatívák

A legfontosabb eredmények röviden

- » A német és külföldi beruházók egyöntetű többsége változatlanul a magyarországi tevékenység mellett teszi le a voksát. Négy vállalat közül három ismét Magyarországra hozná beruházását.
- » Nemzetközi összevetésben egy kicsit javult Magyarország minősítése, a 20 országot tartalmazó rangsorban egy helyet tudott javítani, így kilencedik helyen végzett az idei felmérésben. Az élvonalban ismét Lengyelország, amelyet Csehország és Észtország követ.

1. Ismét Magyarországra?

Emelkedett a Magyarország mellett kitartók aránya

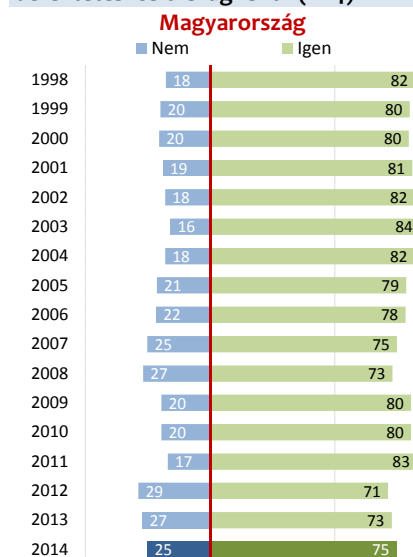
A német és más külföldi beruházók egyöntetű többsége továbbra is elkötelezett Magyarország mellett. Ma **a válaszadók 75 százaléka ismét Magyarországot választaná beruházási céljának**. Ez újabb kis előre lépés a tavalyi, hasonló mértékű javulás után.

Mindazonáltal érdemes megvizsgálni azon 25 százalék motívumait, akik ma inkább más helyszínt választanának. Ennek okai sokrétűek lehetnek:

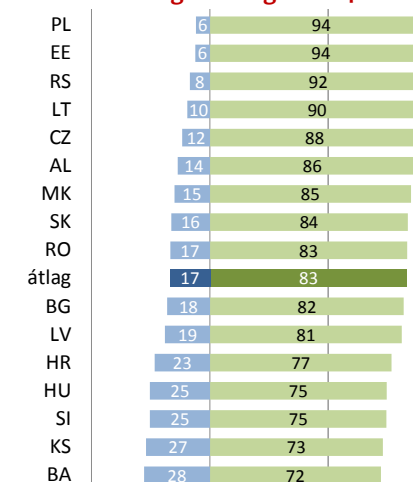
- » Sok esetben az idő során megváltozott a költségek és az árak szerkezete, ami befolyásolja egy-egy célország versenyképességét.
- » Más esetekben elmozdultak a vevőkörök és a célpiacok, a gyártók és szolgáltatók pedig gyakorta ezeket követik.
- » Végezetül pedig a gazdaságpolitikai feltételrendszer változása is kedvezőtlen hatást gyakorolhat bizonyos ágazatokra, ami csorbíthatja az adott telephely vonzerejét.

Ennek fényében fontos, hogy komolyan vegyük az „üzleti környezettel” kapcsolatos vállalati aggodalmakat és észrevételeket, máskülönben a vállalatok a tervezett beruházásokat vagy bővítéseket már nem Magyarországon, hanem más helyszínen valósíthatják meg.

Ma ismét Magyarországot választaná befektetési célországgént? (→ 4)

A régió országai - 2014

2. Magyarország a régiós versenyben

Fontos megjegyzés a IV.2. fejezethez:

A jelen fejezet értékei és az ebből képzett rangsorok nem a Magyarországon készített felmérésen alapulnak, hanem a régió 16 országában párhuzamosan készített nemzetközi „AHK“-felmérésen. Részletesebben ld. a C mellékletben a módszertani megjegyzésekben.

A térség 16 országában működő német külkereskedelmi kamarák közös konjunktúra-felmérése a gazdasági helyzet alakulása és a gazdasági feltételrendszer minősége mellett rendszeresen értékeli a különböző országok „vonzerejét” is a befektetők körében.

Idén a résztvevő 16 országban összesen 1.435 vállalatvezető válaszolt kérdéseinkre. Mivel többségben olyan vállalatokról van szó, amelyek már aktív szereplők a külföldön – beruházóként, exportőrként, importőrként – ezért az egyes országokról kialakult véleményük különös súllyal bír.

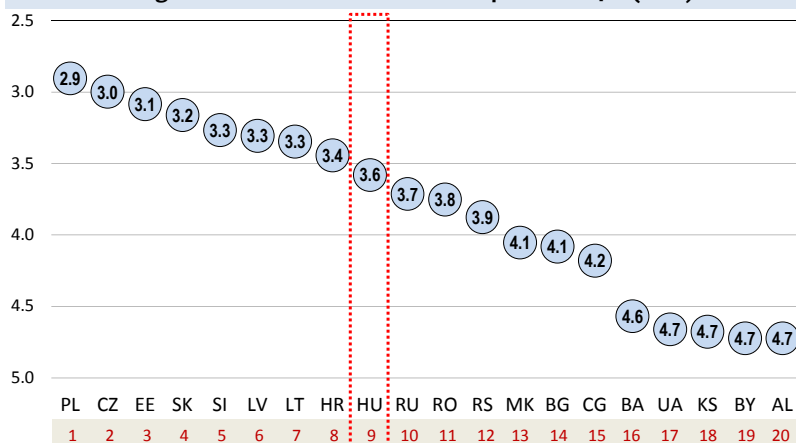
Magyarország vonzereje, mint befektetési célpont az idei felmérés szerint a 20 jelölt ország középmezőnyében szerepel. Az **előző évhez viszonyítva Magyarország egy helyet tudott javítani eredményén, így már kilencedik a rangsorban.** Ugyanakkor emlékeztetni kell arra, hogy 2006-ban, az első nemzetközi felmérésben hazánk még az ötödik helyen szerepelt.

A felmérésben idén ismét Lengyelország bizonyult a leginkább vonzónak, Csehország pedig megőrizte második helyét Észtország előtt.

Az elmúlt nyolc év adatait elemezve egyértelműen megállapítható, hogy egy-egy ország megítélése csak igen apró lépésekben mozog. Igen ritkán fordult csak elő, hogy két helynél többet változott volna egy adott ország helyezése egy év alatt. 2014-ben például a 20 lekérdezett ország közül 11 ugyanazon a helyen végzett, mint 2013-ban, csupán Ukrajna csúszott le nagyot, négy hellyel.

Magyarországra nézve ez azt jelenti, hogy a korábbi években elveszített pozícióit csak fokozatosan lesz képes visszahódítani – lépésről lépésre.

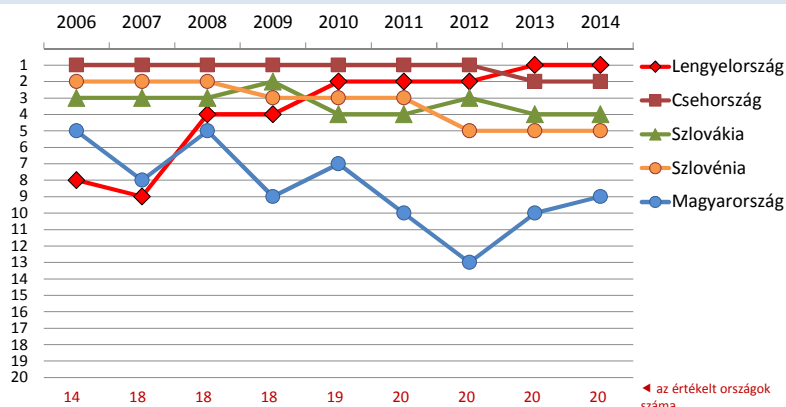
Az adott ország értékelése mint befektetési célpont - 2014 * (→ 6)

* 1 = nagyon vonzó ... 6 = nem vonzó

forrás: AHK-Konjunktúrafelmérés Közép-és Kelet-Európa 2014.

Néhány ország helyezése a nemzetközi felmérésben (→ 7)

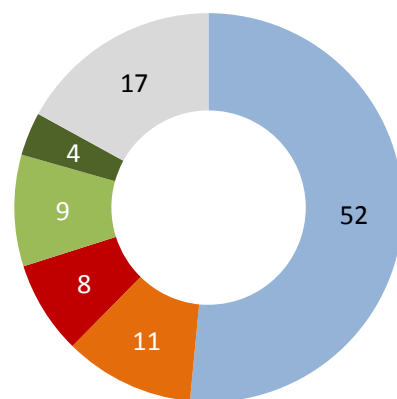
forrás: AHK-Konjunktúrafelmérés Közép-és Kelet-Európa 2014.

IV. Gazdaság és politika

Megalakulás óta a DUIHK szigorúan tartózkodik mindennemű pártpolitikai pozicionálástól. Ugyanakkor éppen az elmúlt évek is igazolták, hogy a politikai fejlemények hatással lehetnek üzleti döntésekre is. Ezért az idei felmérésben érdeklődtünk – ahogy a 2010. évi választások előtt is – aziránt, hogy milyen hatással bír a választások kimenetele a beruházási hajlandóságra. A válaszok – ugyanúgy, mint 2010-ben – a vállalatvezetők „pártatlanságáról” tanúskodnak: Több, mint a felük úgy nyilatkozott, hogy a választási eredmény egyáltalán nem vagy alig befolyásolja a beruházási terveket. Azok körében pedig, akiknek a döntéseit befolyásolhatná a szavazás, a kedvező és a kedvezőtlen irányú hatások nagyságrendileg kiegyenlítik egymást. Más szóval: A vállalatok nem egy-egy párthoz igazítják gazdasági terveiket, hanem az adott kormány által ténylegesen folytatott gazdaságpolitikához.

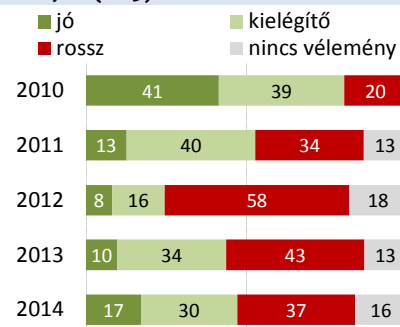
Ez egyébként a kormányzati munka megítélésében is tükröződik. 2012 elején felmérésünkben a vállalatvezetők többsége még csalódást fejezett ki az új kormány első másfél év munkájáról, 2013-ban és 2014-ben viszont már egyre többen látnak pozitívumokat is.

Beruházási hajlandóságunk ... (→ 6)

- nem, vagy alig függ a választások eredményétől
- inkább növekszik egy Fidesz vezette kormány esetén
- inkább csökken egy Fidesz vezette kormány esetén
- kormányváltás esetén inkább növekszik
- kormányváltás esetén inkább csökken
- nincs véleményem

Összességében hogyan értékeli a kormány munkáját? (→ 5)

V. DUIHK Befektetői Hangulat-Index

Magasabb GDP-növekedésre engednek következtetni a felmérés eredményei

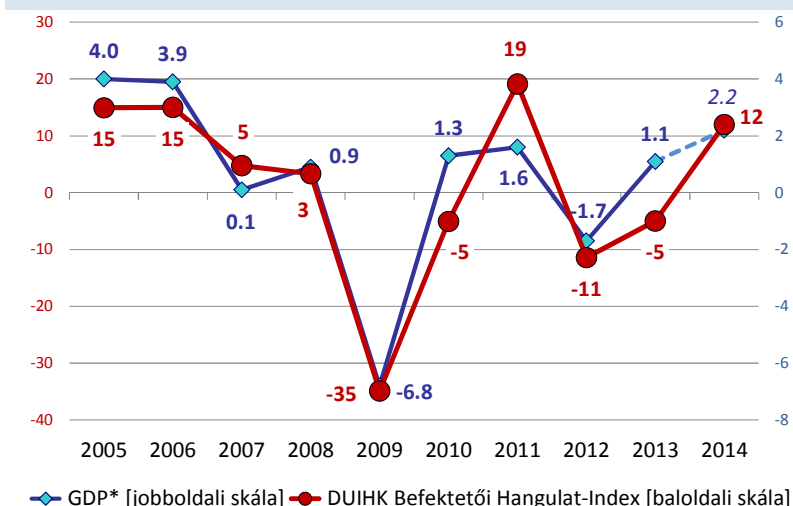
A DUIHK Befektetői Hangulat Indexe (BHI) 2014-ben ismét javult, értéke (egy +100-tól -100-ig terjedő skálán) +12-es szintre emelkedett, ami a legmagasabb 2011 óta.

A DUIHK Befektetői Hangulat Indexét a felmérés eredményeiből határozzuk meg, és az adott évben várható gazdasági aktivitást hivatott (előre-) jelezni. Ennek érdekében főként a felmérés azon eredményeit veszi figyelembe, amelyek tapasztalataink szerint leginkább hatással vannak a vállalatok beruházási tevékenységére: a konjunkturális várakozásokat és a gazdaságpolitikai környezetet. (Az index összetevőit és meghatározásának módszertanát ld. a mellékletben.)

Az elmúlt években a BHI index értékei szoros összefüggést mutattak a magyar bruttó hazai termék alakulásával. Ennek alapján „előjelző indikátornak” is tekinthető, amely tendenciájában mutatja a várható gazdasági növekedést.

Számításaink szerint a BHI index értéke az idén a magyar GDP 2,2 százalékos bővülését jelzi. Ez az érték egybeesik számos más intézmény előrejelzéseivel, amelyek zömében 2 – 2,5 százalékos növekedést jósolnak.

A DUIHK Befektetői Hangulat-Indexe és a magyar bruttó hazai termék alakulása

* GDP: volumenváltozás az előző évhez, százalékban, 2014: DUIHK előrejelzése

Forrás: DUIHK, KSH

A. Melléklet:

A felmérés részletes eredményei

Megjegyzés:

- » Eltérő jelölés hiányában a számadatok az adott válasz százalékos részarányát jelölik.
- » A százalékos részarányok összege kerekítés miatt eltérhet 100%-tól.
- » „**régiós átlag**”: a nemzetközi „AHK konjunktúra-felmérés – Közép-és Kelet-Európa 2014” felmérés eredménye (a résztvevő 16 ország számtani átlaga)
- » További módszertani megjegyzéseket ld. a C. mellékletben

1.1 Hogyan vélekedik Magyarország jelenlegi gazdasági helyzetéről?

	jó	kielégítő	rossz
2005	21	64	15
2006	13	68	19
2007	5	58	37
2008	1	42	57
2009	1	16	83
2010	3	34	63
2011	2	54	44
2012	2	30	68
2013	4	39	57
2014	11	49	39
Régiós átlag 2014	15	42	42

1.2 Hogyan vélekedik a magyar gazdaság idei kilátásairól az előző évhez képest?

	javul	nem változik	rosszabb
2005	24	57	19
2006	19	57	24
2007	14	36	50
2008	19	45	36
2009	1	10	89
2010	16	56	28
2011	49	39	13
2012	10	36	55
2013	22	45	33
2014	35	52	13
Régiós átlag 2014	31	51	19

1.3 Hogyan vélekedik saját ágazatának jelenlegi helyzetéről?

	jó	kielégítő	rossz
2013	15	40	45
2014	25	43	32
Régiós átlag 2014	22	52	26

1.4 Hogyan alakul ágazatának helyzete az idén, az előző évhez képest?

	javul	nem változik	rosszabb
2005	26	53	21
2006	27	48	25
2007	23	46	30
2008	22	51	27
2009	1	24	75
2010	21	55	23
2011	46	40	14
2012	9	47	43
2013	11	57	32
2014	30	54	16
Régiós átlag 2014	32	52	16

1.5 Hogyan vélekedik saját vállalatának jelenlegi üzleti helyzetéről?

	jó	kielégítő	rossz
2005	48	45	7
2006	44	45	11
2007	34	56	10
2008	36	52	12
2009	16	52	32
2010	20	53	27
2011	36	48	16
2012	31	52	17
2013	31	48	22
2014	43	42	15
Régiós átlag 2014	44	48	8

1.6 Hogyan alakul saját vállalatának üzleti helyzete az idén az előző évhez képest?

	javul	nem változik	rosszabb
2005	43	47	10
2006	45	43	12
2007	43	37	20
2008	37	50	13
2009	9	39	52
2010	35	44	21
2011	53	36	11
2012	24	49	27
2013	24	54	22
2014	42	44	13
Régiós átlag 2014	48	44	9

1.7 Hogyan alakul vállalatának idei árbevétele az előző évhez képest?

	nő	nem változik	csökken
2005	61	27	12
2006	69	23	9
2007	61	26	13
2008	62	25	13
2009	11	34	55
2010	39	40	21
2011	58	32	10
2012	31	45	24
2013	37	37	26
2014	55	32	13
Régiós átlag 2014	56	32	12

1.8 Hogyan alakul vállalatának idei export-árbevétele az előző évhez képest?

	nő	nem változik	csökken
2008	39	58	3
2009	11	53	36
2010	24	65	12
2011	40	53	7
2012	27	61	11
2013	22	63	15
2014	41	55	4
Régiós átlag 2014	36	56	8

1.9 Hogyan változik vállalatának létszáma az idén az előző évhez képest?

	nő	nem változik	csökken
2005	37	49	14
2006	39	43	17
2007	41	44	15
2008	39	48	13
2009	7	51	42
2010	21	55	24
2011	39	44	16
2012	26	53	20
2013	20	58	22
2014	29	56	15
Régiós átlag 2014	36	52	12

1.10 Hogyan alakulnak vállalatának idei beruházási kiadásai az előző évhez képest?

	nő	nem változik	csökken
2005*	32	44	24
2006*	37	37	26
2007*	41	28	31
2008	28	48	24
2009	15	31	53
2010	19	46	35
2011	36	46	19
2012	24	46	30
2013	24	47	29
2014	27	50	22
Régiós átlag 2014	34	48	18

* 2005-2007: 100%-ból hiányzó rész = „nem tervezünk beruházást”

1.11 Várhatóan hány százalékkal emelkednek vállalatának bérköltségei 2013-ban?

	Medián	számtani átlag*
2012	5,0%	6,6%
2013	5,0%	6,9%
2014	4,0%	4,4%

* A legfelsőbb öt és legalsóbb öt extrém-értéket nem vettük figyelembe.

2. Mennyire elégedett az adott tényezőkkel?

2.a A válaszok eloszlása – 2014

	1	2	3	4	5
	◀ elégedett			elégedetlen ▶	
Gazdaságpolitikai tényezők					
2.1 EU-tagság	24	45	26	4	1
2.2 Közigazgatási rendszer	1	9	43	38	10
2.3 Adórendszer, és - hivatal	1	10	32	35	23
2.4 Adóterhek	2	13	30	33	22
2.5 Állami és EU-támogatások hozzáférhetősége	0	14	38	31	18
2.6 Jogbiztonság	1	16	31	29	23
2.7 A közbeszerzési pályázatok átláthatósága	1	4	25	37	32
2.8 A gazdaságpolitika kiszámíthatósága	2	9	20	33	36
2.9 Korruptió és bűnözés elleni fellépés	1	5	23	40	32
2.10 Politikai stabilitás	3	12	35	30	20
Működési környezet					
2.11 Infrastruktúra (közlek., kommunikáció, energia)	3	34	42	19	2
2.12 A K+F feltételrendszere	1	16	51	28	4
2.13 Helyi beszállítók és azok minősége *	2	35	49	13	1
2.14 Fizetési fegyelem	1	16	46	25	12
Munkaerőpiaci tényezők					
2.15 Munkaköltségek	3	33	45	14	6
2.16 A dolgozók termelékenysége és motiváltsága**	9	40	36	13	3
2.17 A munkavállalók képzettsége	9	49	30	12	1
2.18 A felsőoktatás minősége	3	38	45	13	1
2.19 A szakképzés minősége	1	16	49	26	7
2.20 A munkajog rugalmassága	4	23	51	16	6
2.21 A szakképzett munkaerő rendelkezésre állása	1	26	42	25	6

* 2011-ig: a „beszállítók rendelkezésre állása” és „beszállítók minősége” kérdésekre adott válaszok átlaga

** 2012-ig: a „termelékenység” és „motiváltság” kérdésekre adott válaszok átlaga

2. Mennyire elégedett az adott tényezőkkel?

2.b átlagértékek 2005-2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gazdaságpolitikai tényezők										
2.1 EU-tagság	::	2.72	2.58	2.52	2.49	2.57	2.42	2.23	2.38	2,14
2.2 Közigazgatási rendszer	3.58	3.62	3.68	3.77	4.00	4.00	3.50	3.64	3.51	3,47
2.3 Adórendszer, és - hivatal	3.63	3.52	3.73	3.96	4.22	4.12	3.46	3.88	3.84	3,70
2.4 Adóterhek	3.65	3.52	3.88	4.22	4.29	4.21	3.28	3.81	3.79	3,59
2.5 Állami / EU-támogatások hozzáférhetősége	3.43	3.39	3.36	3.31	3.31	3.36	3.19	3.52	3.53	3,52
2.6 Jogbiztonság	2.80	2.87	2.96	3.00	3.34	3.39	3.43	3.86	3.61	3,57
2.7 A közbeszerzési pályázatok átláthatósága	3.48	3.66	3.61	3.73	3.77	3.90	3.66	3.97	3.84	3,95
2.8 A gazdaságpolitika kiszámíthatósága	3.25	3.45	3.74	3.74	4.15	::	::	4.50	4.17	3,92
2.9 Korruptió és bűnözés elleni fellépés	3.60	3.55	3.73	3.72	4.03	4.11	3.74	4.08	3.83	3,97
2.10 Politikai stabilitás	2.67	2.91	3.46	3.33	3.67	3.53	3.17	3.82	3.75	3,52
Működési környezet										
2.11 Infrastruktúra (közlek., komm., energia)	3.03	3.11	2.83	2.93	3.61	3.28	3.10	2.92	2.88	2,82
2.12 A K+F feltételrendszere	3.07	3.15	3.03	3.17	3.15	3.25	3.14	3.47	3.37	3,18
2.13 Helyi beszállítók és azok minősége	2.74	2.64	2.69	2.75	2.75	2.75	2.64	2.82	2.78	2,76
2.14 Fizetési fegyelem	3.26	3.25	3.13	3.37	3.51	3.42	3.28	3.35	3.47	3,32
Munkaerőpiaci tényezők										
2.15 Munkaköltségek	3.00	2.89	3.20	3.42	3.53	3.33	3.03	3.13	3.20	2,88
2.16 Dolgozók termelékenysége, motiváltsága	2.79	2.81	2.69	2.81	2.73	2.67	2.56	2.65	2.74	2,61
2.17 A munkavállalók képzettsége	2.64	2.67	2.70	2.75	2.62	2.57	2.56	2.46	2.64	2,47
2.18 A felsőoktatás minősége	::	::	::	::	2.98	2.86	3.02	2.77	2.82	2,71
2.19 A szakképzés minősége	::	::	::	::	3.24	3.19	3.22	3.36	3.36	3,22
2.20 A munkajog rugalmassága	3.24	3.22	3.13	3.24	3.32	3.24	3.12	3.39	3.06	2,97
2.21 Szakemberek rendelkezésre állása	3.14	3.11	3.25	3.35	3.17	2.94	2.84	3.12	3.11	3,09

* átlagérték: a megadott osztályzatok (1 = nagyon elégedett ... 5 = nagyon elégedetlen) számtani átlaga

:: a kérdés az adott évben nem szerepelt.

2. Mennyire elégedett az adott tényezőkkel?

2.c Magyar helyezés a nemzetközi felmérésben az adott tényező tekintetében *

A nemzetközi „AHK konjunktúra-felmérés – Közép-és Kelet-Európa 2014” felmérés eredményei!

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2014/ 2013
Gazdaságpolitikai tényezők										
2.1 EU-tagság	9	9	7	8	9	9	8	10	9	↑ 1
2.2 Közigazgatási rendszer	8	9	6	12	11	6	9	6	7	↓ -1
2.3 Adórendszer, és - hivatal	12	12	10	15	15	10	13	12	10	↑ 2
2.4 Adóterhek	12	11	11	15	15	11	13	14	11	↑ 3
2.5 Állami / EU-támogatások hozzáférhetősége	4	5	2	5	5	5	7	10	9	↑ 1
2.6 Jobbiztonság	2	3	2	5	5	5	12	7	5	↑ 2
2.7 A közbeszerzési pályázatok átláthatósága	9	8	4	8	12	6	14	9	9	→ 0
2.8 A gazdaságpolitika kiszámíthatósága	11	12	9	13	::	::	16	15	11	↑ 4
2.9 Korruptió és bűnözés elleni fellépés	5	5	3	12	13	7	11	8	8	→ 0
2.10 Politikai stabilitás	8	11	8	12	11	9	13	12	8	↑ 4
Működési környezet										
2.11 Infrastruktúra (közleked., közmű, energia)	6	1	2	10	8	5	7	5	4	↑ 1
2.12 A K+F feltételrendszere	5	3	1	3	5	3	10	6	5	↑ 1
2.13 Helyi beszállítók és azok minősége	6	6	4	4	5	4	5	8	6	↑ 2
2.14 Fizetési fegyelem	10	9	9	11	8	6	9	9	8	↑ 1
Munkaerőpiaci tényezők										
2.15 Munkaköltségek	10	12	9	14	14	11	13	14	11	↑ 3
2.16 Dolgozók termelékenysége, motiváltsága	11	6	6	7	7	6	6	14	9	↑ 5
2.17 A munkavállalók képzettsége	10	5	5	4	4	5	6	10	4	↑ 6
2.18 A felsőoktatás minősége	::	::	::	8	7	9	7	10	8	↑ 2
2.19 A szakképzés minősége	::	::	::	6	6	10	11	12	6	↑ 6
2.20 A munkajog rugalmassága	9	5	3	6	9	4	11	4	3	↑ 1
2.21 Szakemberek rendelkezésre állása	9	5	3	6	8	6	10	10	7	↑ 3

:: a kérdés az adott évben nem szerepelt a kérdőívben.

3. Kíváncos-e az euró bevezetése Magyarországon?

	igen	nem	nincs véleményem
2005	90	3	8
2006	84	10	6
2007	85	8	7
2008	81	15	4
2009	94	3	4
2010	86	8	6
2011	78	15	6
2012	61	30	9
2013	56	29	15
2014	55	34	11

4. Ma ismét Magyarországot választaná befektetési helyszínnek?

	igen	nem
2005	79	21
2006	78	22
2007	75	25
2008	73	27
2009	80	20
2010	81	19
2011	83	17
2012	71	29
2013	73	27
2014	75	25
Régiós átlag 2014	83	17

5. Hogyan értékeli a jelenlegi kormány munkáját?

	jó	kielégítő	rossz	nincs véleményem
2010	41	39	20	---*
2011	13	40	34	13
2012	8	16	58	18
2013	10	34	43	13
2014	17	30	37	16

* „nincs véleményem” nem szerepelt a lehetséges válaszok között

6. Milyen hatással lesz a választások eredménye cége magyarországi beruházási hajlandóságára?

	2014
nem, vagy alig függ a választások eredményétől	52
inkább növekszik egy Fidesz vezette kormány esetén	11
inkább csökken egy Fidesz vezette kormány esetén	8
kormányváltás esetén inkább növekszik	9
kormányváltás esetén inkább csökken	4
nincs véleményem	17

7. Mennyire vonzó az adott ország, mint befektetési helyszín?

A nemzetközi „AHK konjunktúra-felmérés – Közép-és Kelet-Európa 2014” felmérés eredményei!

Az adott ország helyezése az adott évben

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lengyelország	8	9	4	4	2	2	2	1	1
Csehország	1	1	1	1	1	1	1	2	2
Észtország	4	4	6	6	8	5	4	3	3
Szlovákia	3	3	3	2	4	4	3	4	4
Szlovénia	2	2	2	3	3	3	5	5	5
Lettország	7	5	7	11	13	9	8	7	6
Litvánia	6	6	8	10	10	6	9	8	7
Horvátország	9	7	11	5	5	7	6	6	8
Magyarország	5	8	5	9	7	10	13	10	9
Oroszország	13	12	10	7	6	8	7	9	10
Románia	12	10	9	8	9	11	10	11	11
Szerbia	14	14	14	13	11	12	11	12	12
Macedónia	::	16	15	16	16	16	16	15	13
Bulgária	11	11	12	12	12	13	12	14	14
Montenegró	::	15	16	15	15	15	14	16	15
Bosznia-Hercegovina	::	17	17	17	17	17	17	17	16
Ukrajna	10	13	13	14	14	14	15	13	17
Koszovó	::	::	::	::	::	20	20	18	18
Fehéroroszország	::	::	::	::	18	18	18	19	19
Albánia	::	18	18	18	19	19	19	20	20

* rangsorolás a felmérésben résztvevő országokban adott értékek átlaga alapján, az adott célországra a saját országban adott értékelés figyelmen kívül hagyása mellett

:: az adott évben nem szerepelt az értékelhető országok között.

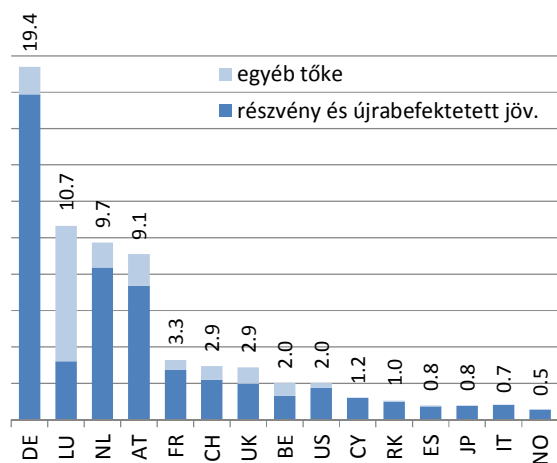
B. Melléklet:

Külföldi működőtőke-befektetések

1. Külföldi működőtőke-befektetések Magyarországon

Állomány a befektetők országa szerint (top-15)

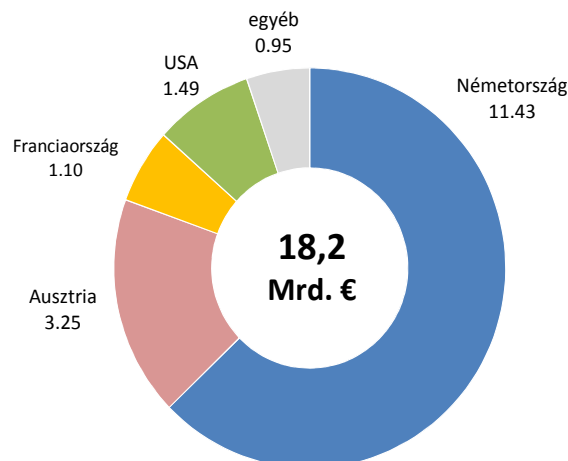
millárd euró, 2012.12.31.

DE Németország, LU Luxemburg, NL Hollandia, AT Ausztria, FR Franciaország, CH Svájc, UK Egyesült Királyság, BE Belgium, US Egyesült Államok, CY Ciprus, RK Dél-Korea, ES Spanyolország, JP Japán, IT Olaszország, NO Norvégia
forrás: MNB

Külföldi befektetők újrabefektetett jövedelmei

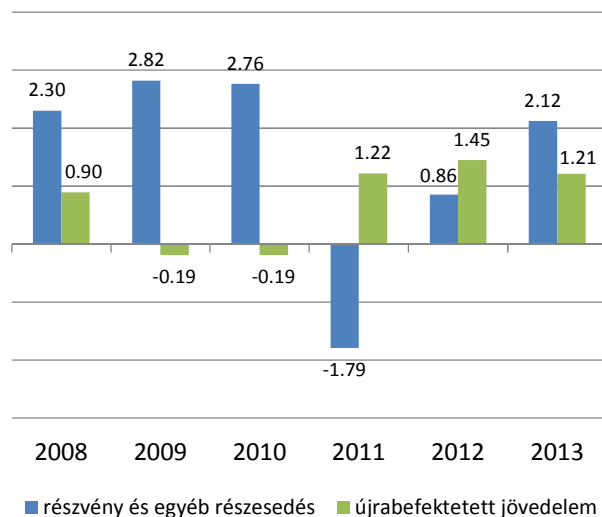
A 1999-2012. évi forgalmak kumulált összege, millárd euró

forrás: MNB

Éves forgalmak

millárd euró *

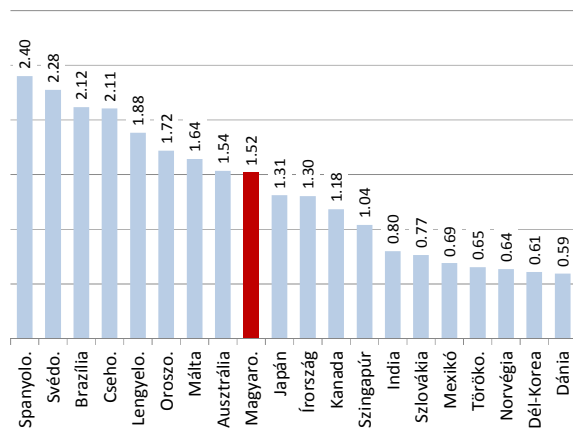
* átfolyó tőketételek nélkül.

forrás: MNB

2. Német működőtőke-befektetések külföldön

Német tőkebefektetések néhány országban

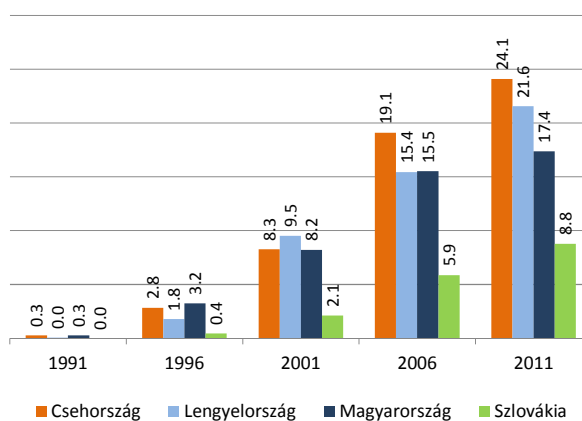
állományok, részesedés a teljes német külföldi tőkeállományból, százalékban, 2011.12.31.

Forrás: Deutsche Bundesbank

Német tőkebefektetések a Visegrád-4 országokban

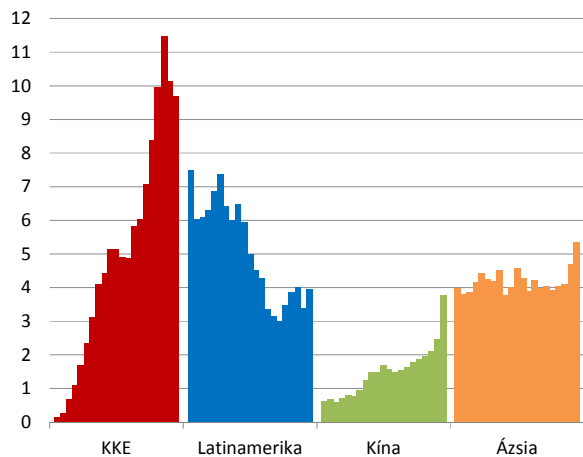
állomány milliárd euróban, az adott év dec. 31.-én

Forrás: Deutsche Bundesbank

Befektetések állománya kiemelt országcsoportokban, 1989-2011

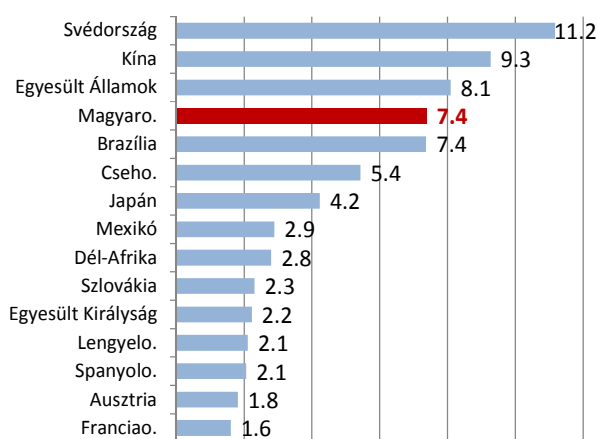
részesedés a teljes német külföldi tőkeállományból, százalékban, az adott év dec. 31.-én

KKE: új EU-tagállamok 2004+2007 (CY/MT nélkül) + nyugati balkán.
Latinamerika: Közép- és Délamerika **Kína:** Hongkonggal együtt. **Ázsia:** Kína és Hongkong nélkül
 Forrás: Deutsche Bundesbank

Német tőkebefektetések a járműiparban – top-15 célország

állomány milliárd euróban, 2011.12.31.

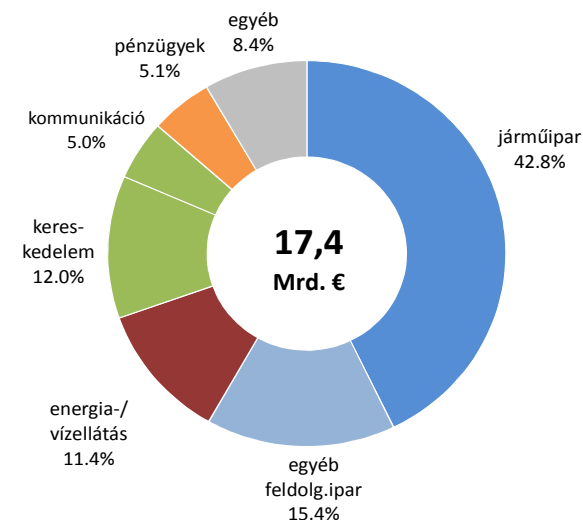

Forrás: Deutsche Bundesbank

3. Német működőtőke-befektetések Magyarországon

Teljes állomány célágazatok szerint

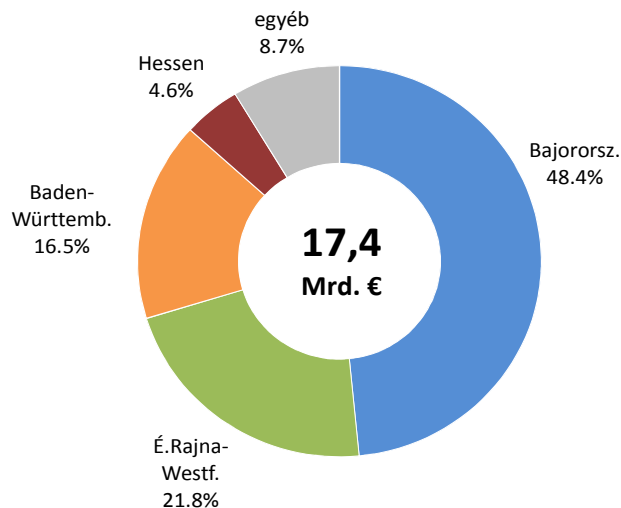
részesedés százalékban, 2011.12.31.

Forrás: Deutsche Bundesbank

Állomány a német befektető tartománya szerint

részesedés százalékban, 2011.12.31.

Forrás: Deutsche Bundesbank

C. Melléklet: Módszertani megjegyzések

A megkérdezésről

Megkérdezés formája:

- » A Német-Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara (DUIHK) 1994 óta évente készít konjunktúra-jelentést.
- » A megkérdezés írásos kérdőíven alapul. Az összehasonlíthatóság érdekében 2005 óta a kérdések megfogalmazása változatlan.
- » 2008 óta a kérdőív kitöltése internetes felületen történik
- » A válaszok anonimizált formában kerülnek feldolgozásra.

Megkérdezés ideje:

- » A kérdőívet 2014. jan. 31. és március 3. között lehetett megválaszolni.

Nemzetközi felmérés:

- » A konjunktúrafelmérést 2006 óta azonos időben, és azonos tartalommal Közép- és Kelet-Európa több országában is végzik az ott működő német külkereskedelmi kamarák (AHK).
- » 2014-ban összesen 16 országban végezték a felmérést.

Résztvevők

Magyarországi felmérés:

- » A 2014. évi magyar felmérésben összesen 194 vállalatvezető vett részt.
- » Ez megfelel a 1998-2013 közötti felmérések átlagának (kb. 180).

Nemzetközi felmérés:

- » A nemzetközi „AHK konjunktúra-felmérés – Közép-és Kelet-Európa 2014” felmérésben 2014-ben 16 országban összesen 1.434 vállalat vett részt.

A minta összetétele

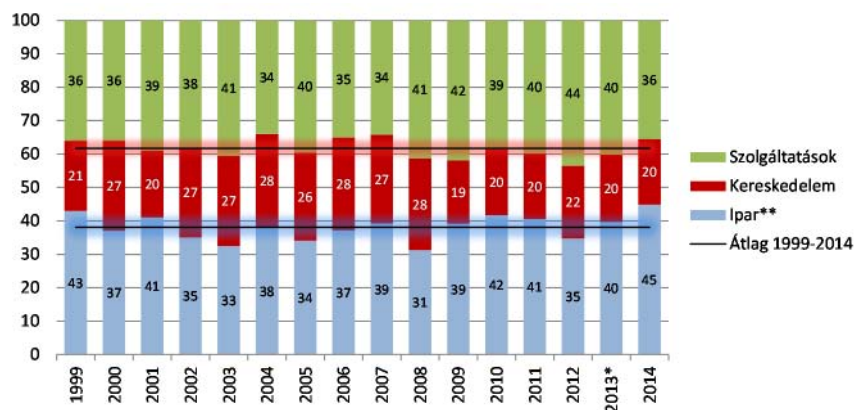
- » A válaszadó vállalatok összetétele ágazat, létszám, exporthányad és az anyavállalat székhelye szerint megfelel a korábbi magyarországi felmérések átlagának, valamint a nemzetközi felmérésben résztvevők átlagának is. Ennek köszönhetően adott az eredmények összehasonlíthatósága mind időbeli, mind nemzetközi tekintetben.

A résztvevők összetétele ágazat szerint (%)

ágazat	Magyarországi felmérések átlaga 2009 - 2013	Magyarországi felmérés 2014	Nemzetközi felmérés 2014
Feldolgozó ipar	30	36	26
Építőipar	8	5	8
Energia-, gáz-, vízellátás	3	4	3
Kereskedelem*	21	20	21
Szolgáltatások	42	36	42

* többségben nagykereskedelmi ill. külkereskedelmi vállalatok

A résztvevők összetétele ágazat szerint (%)

* Újrasúlyozott arányok.

** feldolgozóipar, energia-/gáz-/vízellátás/hulladékgazdálkodás, építőipar

A résztvevők összetétele a dolgozói létszám szerint (%)

dolgozók létszáma	Magyarországi felmérések átlaga 2009 - 2013	Magyarországi felmérés 2014	Nemzetközi felmérés 2014
1-9	27	20	24
10-49	26	28	34
50-249	26	29	26
250 fölött	21	22	16

A résztvevők összetétele az exporthányad szerint (%)

export aránya a teljes árbevételhez képest	Magyarországi felmérések átlaga 2009 - 2013	Magyarországi felmérés 2014	Nemzetközi felmérés 2014
0 - 20%	51	45	53
20 - 40%	9	8	11
40 - 60%	8	7	9
60 - 80%	7	10	7
80 - 100%	24	29	20

Statisztikai megjegyzések

Az eredmények megbízhatósága:

- » A minta nagysága és összetétele alapján 1-2 százalékpontos különbségek az előző évekhez képest, egyes rész-halmazok (pl. ágazatok) között, valamint más országokhoz képest nem tekinthetők szignifikánsnak.
- » A százalékos részarányok összege kerekítés miatt eltérhet 100%-tól.

Átlag

- » Eltérő jelölés hiányában „átlagon” a számtani átlagot értjük.
- » Egyes rész-halmazok (pl. ágazatok) értékeinek átlagolása eltérhet az összes résztvevőre számított átlagától.
- » A „*régiós átlag*” a nemzetközi felmérésben résztvevő 16 ország átlaga, tehát nem a résztvevő 1434 vállalat átlaga.

1. kérdés: gazdasági helyzet

- » A **sorrendek** a pozitív és negatív válaszok egyenlegén alapulnak.

2. kérdés: elégedettség

- » Az elégedettséget öt fokozatban lehetett kifejezni:
1= nagyon elégedett / 2 = elégedett / 3 = átlagos/semleges / 4 = elégedetlen / 5 = nagyon elégedetlen
- » Ha másképp nem fogalmaz a szöveg, akkor az „elégedett” kifejezés az 1-es (nagyon elégedett) és 2-es (elégedett) válaszok együttes arányát jelöli, az „elégedetlen” kifejezés pedig a 4-es (elégedetlen) és 5-ös (nagyon elégedetlen) válaszok összegét.
- » Sorrendek vagy összehasonlítások (korábbi évekkal, más országokkal) az átlagértékeken alapulnak.

2. kérdés: bérköltségek

- » „...tól - ...ig” típusú válaszok esetén a két érték számtani átlagát vettük figyelembe.

2. kérdés: befektetési célországok értékelése

- » Az értékelendő 20 célországot egy hatos skálán lehetett értékelni:
1= nagyon vonzó 6 = nem vonzó
- » Egy adott célország összesített értékelését a felmérésben részt vevő 16 országban mért adatok számtani átlaga adja. A saját országra adott értékelést nem vettük figyelembe.
- » Sorrendek vagy összehasonlítások (korábbi évekkal, más országokkal) az összesített értékelésen alapulnak.

Befektetői Hangulat Index (BHI)

A DUIHK Befektetői Hangulat Indexét a felmérés eredményeiből határozzuk meg. Célja az adott évben várható gazdasági aktivitás szemléltetése. Ezért az index meghatározása során a felmérés azon eredményeit veszi figyelembe, amelyek leginkább hatással vannak a vállalatok beruházási tevékenységére.

A mutató elméletileg „+100” és „-100” közötti értékeket vehet fel, akárcsak valamennyi al-index és összetevő. A „+100”-as érték azt jelenti, hogy valamennyi befektető valamennyi az indexben felhasznált kérdésre a legkedvezőbb választ adta, azaz kivétel nélkül optimisták és elégedettek az üzleti környezettel; „-100” pontos érték esetén pedig valamennyi beruházó minden tekintetben borúlátó és elégedetlen az üzleti környezettel.

Az index négy al-indexből tevődik össze, utóbbiak pedig több egyéni komponensből. Az al-indexek és a komponensek súlyozása a rövid- és középtávú üzleti és beruházási döntésekben kifejtett relevancia alapján történt.

A BHI index összetevői

al-index	súlyozás	komponensek
Üzleti helyzet	10%	nemzetgazdaság helyzete saját üzleti helyzet
Üzleti várakozások	50%	nemzetgazdasági kilátások saját üzleti várakozások árbevételre vonatkozó várakozások beruházási tervek
Beruházási környezet	35%	gazdaságpolitikai tényezők (8 összetevő) adózás, támogatások (3 összetevő) működési környezet (4 összetevő) munkaerőpiaci tényezők (6 összetevő)
Beruházási döntés megerősítése	5%	(4. kérdés)

Ország rövidítések

An der Umfrage teilnehmende Länder	
MOE	KKE - Közép- és Kelet-Európa (a felmérésben résztvevő 16 ország)
AL	Albánia
BA	Bosznia-Hercegovina
BG	Bulgária
CZ	Csehország
EE	Észtország
HR	Horvátország
HU	Magyarország
KS	Koszovó
LT	Litvánia
LV	Lettország
MK	Macedónia
PL	Lengyelország
RO	Románia
RS	Szerbia
SI	Szlovénia
SK	Szlovákia

Egyéb országok	
NM-12	Új EU-tagállamok 2004+2007
EU-15	2004 előtti EU-tagállamok
AT	Ausztria
BY	Fehéroroszország
CG	Montenegró
CN	Kína
DE	Németország
FR	Franciaország
RU	Oroszország
TR	Törökország
UA	Ukrajna

Más rövidítések megfelelnek az Európai Bizottság hivatalos külkereskedelmi ország-jegyzékének (1833/2006. sz. rendelet, 2006. dec. 13).